

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL PRIIT PIKAMÄE
prezentate la 11 decembrie 2019¹

Cauza C-457/18

**Republica Slovenia
împotriva**

Republicii Croația

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Articolul 259 TFUE – Excepții de necompetență și de inadmisibilitate – Determinarea frontierei comune dintre două state membre – Diferend frontalier între Republica Croația și Republica Slovenia – Acord de arbitraj – Procedură de arbitraj – Notificare a Republicii Croația prin care se denunță acordul – Decizii de arbitraj parțială și definitivă pronunțate de tribunalul arbitral – Validitatea și efectele «deciziei de arbitraj definitive»”

1. Atunci când Curtea de Justiție a Uniunii Europene este sesizată de un stat membru cu o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 259 TFUE, aceasta este competentă să o soluționeze în cazul în care afirmațiile privind neîndeplinirile obligațiilor prevăzute de dreptul Uniunii se bazează pe termenii unei „decizii de arbitraj”, pronunțată în aplicarea unui acord bilateral de arbitraj care ține de dreptul internațional public, dar căruia una dintre părți îi neagă orice valoare juridică? Aceasta este principala problemă pe care o ridică prezenta cauză, care constituie unul dintre rarele cazuri de acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor interstatale întemeiată pe articolul 259 TFUE², al cărui prim paragraf prevede că un stat membru „poate sesiza Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cazul în care consideră că un alt stat membru a încălcat oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor”.

2. În cuprinsul cererii introductive, Republica Slovenia solicită Curții, printre altele, să constate că Republica Croația a încălcat articolul 2 și articolul 4 alineatul (3) TUE, precum și o întreagă serie de norme de drept derivat în materie de politică comună în domeniul pescuitului, de regim de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) și de amenajare a spațiului maritim.

3. Republica Croația a ridicat, înainte de orice apărare pe fond, excepții de necompetență și de inadmisibilitate a acțiunii a cărei analiză face obiectul prezentelor concluzii, excepții pe care Curtea a decis să le examineze în mod separat, înainte de a se pronunța, dacă este cazul, cu privire la fondul cauzei.

¹ Limba originală: franceza.

² Articolul 259 TFUE corespunde fostului articol 170 din Tratatul CEE și articolului 227 din Tratatul CE. În ceea ce privește acțiunile în temeiul acestor dispoziții, a se vedea în special Hotărârea din 4 octombrie 1979, Franța/Regatul Unit (141/78, EU:C:1979:225), Hotărârea din 16 mai 2000, Belgia/Spania (C-388/95, EU:C:2000:244), Hotărârea din 12 septembrie 2006, Spania/Regatul Unit (C-145/04, EU:C:2006:543), Hotărârea din 16 octombrie 2012, Ungaria/Slovacia (C-364/10, EU:C:2012:630), precum și Hotărârea din 18 iunie 2019, Austria/Germania (C-591/17, EU:C:2019:504).

4. Prin urmare, Curtea trebuie să ridice problema dacă diferendul frontalier dintre Republica Croația și Republica Slovenia, încercarea de soluționare a acestuia și procedura arbitrală la care a condus constituie chestiuni de drept internațional public care pot servi drept temei unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulate în conformitate cu articolul 259 TFUE. În prezentele concluzii, vom explica motivele pentru care, în opinia noastră, Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la prezenta acțiune, după cum susține Republica Croația. Pe de altă parte, propunem să se admită cererea Republicii Croația de retragere din dosar a actului de consultanță juridic al Comisiei Europene care figurează în anexa C.2 la răspunsul Republicii Slovenia.

I. Cadrul juridic

A. Dreptul internațional

1. Acordul de arbitraj

5. Al treilea considerent din preambulul Acordului semnat la 4 noiembrie 2009 între Republica Croația și Republica Slovenia (denumit în continuare „Acordul de arbitraj”) amintește mijloacele pașnice de soluționare a diferendelor enumerate la articolul 33 din Carta Națiunilor Unite³. Astfel, articolul 1 din Acordul de arbitraj instituie un tribunal arbitral.

6. Articolul 2 din acest acord prevede compunerea acestuia și în special modalitățile de desemnare a membrilor săi, precum și modalitățile de înlocuire a acestora.

7. Articolul 3 din Acordul de arbitraj, intitulat „Misiunea tribunalului arbitral”, prevede la alineatul (1) că tribunalul arbitral determină (a) traseul frontierei dintre Croația și Slovenia, (b) joncțiunea dintre Slovenia și marea liberă și (c) regimul de utilizare a spațiilor maritime respective. Alineatul (2) al acestui articol prevede modalitățile de determinare a obiectului litigiului. Alineatul (3) al articolului menționat prevede că tribunalul arbitral pronunță o decizie cu privire la diferend. Potrivit alineatului (4) al aceluiași articol, tribunalul arbitral are competența de a interpreta Acordul de arbitraj.

8. Potrivit articolului 4 litera (a) din Acordul de arbitraj, tribunalul arbitral, atunci când pune în aplicare dispozițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din acest acord, aplică normele și principiile dreptului internațional. Potrivit articolului 4 litera (b) din acordul menționat, tribunalul arbitral, atunci când pune în aplicare dispozițiile articolului 3 alineatul (1) litera (b) și litera (c), aplică dreptul internațional, echitatea și principiul relațiilor de bună vecinătate pentru a obține un rezultat just și echitabil ținând seama de toate circumstanțele relevante.

9. Articolul 6 alineatul (2) din Acordul de arbitraj prevede că, cu excepția unor dispoziții contrare, tribunalul arbitral va desfășura procedura în conformitate cu Regulamentul facultativ al Curții Permanente de Arbitraj (denumită în continuare „CPA”) pentru arbitrajul diferendelor dintre două state. Alineatul (4) al acestui articol prevede că tribunalul arbitral decide cât mai curând posibil, după consultarea părților, cu privire la orice chestiune de procedură, cu majoritatea membrilor săi.

10. Articolul 7 alineatul (1) din Acordul de arbitraj prevede, printre altele, că tribunalul arbitral, după ce a luat în considerare în mod corespunzător toate faptele relevante ale cauzei, va pronunța decizia sa cât mai curând posibil. Alineatul (2) al acestui articol prevede că decizia de arbitraj va fi obligatorie pentru părți și va constitui soluționarea definitivă a diferendului. Potrivit alineatului (3) al articolului menționat, părțile vor lua toate măsurile necesare pentru a pune în aplicare decizia, inclusiv, dacă este cazul, modificarea legislației naționale în termen de șase luni de la adoptarea hotărârii.

³ Semnată la San Francisco la 26 iunie 1945.

11. În temeiul articolului 9 alineatul (1) din Acordul de arbitraj, Republica Slovenia își va retrage rezervele referitoare la deschiderea și la închiderea capitolului de negociere referitoare la aderarea la Uniunea Europeană atunci când obstacolul privește diferendul.

12. În conformitate cu articolul 11 alineatul (3) din Acordul de arbitraj, toate termenele de procedură stabilite în această convenție se vor aplica de la data semnării de către Republica Croația a Tratatului între statele membre ale Uniunii Europene și Republica Croația privind aderarea Republicii Croația la Uniunea Europeană⁴ (denumit în continuare „Tratatul de aderare”).

2. Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor

13. Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23 mai 1969⁵ (denumită în continuare „Convenția de la Viena”) prevede, la alineatul 1 al articolului 60, intitulat „Stingerea unui tratat sau suspendarea aplicării lui ca urmare a violării sale”:

„O violare substanțială a unui tratat bilateral de către una din părți autoriz[ează] cealaltă parte să invoce violarea pentru a pune capăt tratatului sau [să] suspend[e] aplicarea lui în tot[...] sau în parte.”

B. Dreptul Uniunii

1. Actul de aderare

14. Articolul 15 din Actul privind condițiile de aderare a Republicii Croația, precum și adaptările la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice⁶ (denumit în continuare „Actul de aderare”), anexat la Tratatul de aderare, prevede:

„Actele enumerate în anexa III se adaptează conform prevederilor din anexa respectivă.”

15. Anexa III la acest act prevede, la punctul 5, adaptările care trebuie efectuate la regulamentul privind politica comună în domeniul pescuitului⁷ aplicabil la data acestei aderări. Acest punct 5 prevede că, în anexa I la acest regulament, se adaugă punctele 11 și 12, intitulate „Apele de coastă ale Croației” și, respectiv, „Apele de coastă ale Sloveniei”. Aceste puncte 11 și 12 conțin o trimitere la notele de subsol 2 și 3 potrivit cărora „[r]egimul [...] se aplică de la punerea în aplicare deplină a deciziei de arbitraj rezultate în urma Acordului de arbitraj dintre Guvernul Republicii Slovenia și Guvernul Republicii Croația semnat la Stockholm, la 4 noiembrie 2009”.

⁴ JO 2012, L 112, p. 10.

⁵ *Recueil des traités des Nations unies*, vol. 1155, p. 331.

⁶ JO 2012, L 112, p. 21.

⁷ Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor piscicole în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului (JO 2002, L 358, p. 59, Ediție specială, 04/vol. 6, p. 237).

2. Dreptul derivat

a) Regulamentul (UE) nr. 1380/2013

16. Articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind politica comună în domeniul pescuitului⁸, intitulat „Norme generale privind accesul la ape”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Navele de pescuit ale Uniunii au acces în mod egal la ape și resurse în toate apele Uniunii, altele decât cele prevăzute la alineatele (2) și (3), sub rezerva măsurilor adoptate în temeiul părții III.

(2) În apele situate în zona de până la 12 mile marine de la liniile de bază aflate sub suveranitatea sau jurisdicția lor, statele membre sunt autorizate, până la 31 decembrie 2022, să restricționeze pescuitul la navele de pescuit care pescuiesc în mod tradițional în apele respective pornind din porturile de pe coasta adiacentă, fără a aduce atingere regimului aplicabil navelor de pescuit ale Uniunii care arborează pavilionul altor state membre pe baza relațiilor de vecinătate existente între statele membre și regimului cuprins în anexa I, prin care sunt stabilite, pentru fiecare stat membru, zonele geografice din interiorul zonelor costiere ale altor state membre în care se desfășoară activități de pescuit, precum și speciile vizate. Statele membre informează Comisia cu privire la restricțiile instituite în temeiul prezentului alineat.”

17. Anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013, intitulată „Accesul la apele costiere în sensul articolului 5 alineatul (2)”, face trimitere, la punctele 8 și 10, intitulate „Apele de coastă ale Croației” și, respectiv, „Apele de coastă ale Sloveniei”, la notele de subsol 2 și 3, potrivit cărora „[r]egimul sus-menționat se aplică de la punerea în aplicare deplină a deciziei de arbitraj rezultate în urma Acordului de arbitraj dintre Guvernul Republicii Slovenia și Guvernul Republicii Croația semnat la Stockholm, la 4 noiembrie 2009”.

18. Republica Slovenia invocă de asemenea dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1224/2009 al Consiliului din 20 noiembrie 2009 de stabilire a unui sistem comunitar de control pentru asigurarea respectării normelor politicii comune în domeniul pescuitului⁹ și ale Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 404/2011 al Comisiei din 8 aprilie 2011 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Regulamentului nr. 1224/2009¹⁰.

b) Codul Frontierelor Schengen

19. Articolul 4 din Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen)¹¹ (denumit în continuare „Codul Frontierelor Schengen”), intitulat „Drepturi fundamentale”, prevede că, „[i]n aplicarea prezentului regulament, statele membre respectă pe deplin dreptul relevant al Uniunii, inclusiv [...] dreptul internațional relevant, [...] obligațiile legate de accesul la protecție internațională”.

⁸ Regulament de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1954/2003 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2371/2002 și (CE) nr. 639/2004 ale Consiliului și a Deciziei 2004/585/CE a Consiliului (JO 2013, L 354, p. 22).

⁹ Regulament de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 847/96, (CE) nr. 2371/2002, (CE) nr. 811/2004, (CE) nr. 768/2005, (CE) nr. 2115/2005, (CE) nr. 2166/2005, (CE) nr. 388/2006, (CE) nr. 509/2007, (CE) nr. 676/2007, (CE) nr. 1098/2007, (CE) nr. 1300/2008, (CE) nr. 1342/2008 și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 2847/93, (CE) nr. 1627/94 și (CE) nr. 1966/2006 (JO 2009, L 343, p. 1).

¹⁰ JO 2011, L 112, p. 1.

¹¹ JO 2016, L 77, p. 1.

20. Articolul 13 din Codul Frontierelor Schengen instituie o supraveghere a frontierelor, care, potrivit alineatului (1) al acestui articol, „are drept principal obiectiv prevenirea trecerilor frauduloase ale frontierei, combaterea criminalității transfrontaliere și luarea de măsuri împotriva persoanelor care au trecut ilegal frontiera”. Modalitățile privind această supraveghere sunt stabilite la alineatele (2)-(5) ale acestui articol și în partea A din anexa V la acest cod.

21. Articolul 17 din codul menționat prevede o obligație de cooperare între statele membre. Alineatul (1) al acestui articol prevede în special că „[s]tatele membre își acordă asistență și asigură o cooperare strânsă și permanentă în vederea punerii eficiente în aplicare a controlului la frontiere, în conformitate cu articolele 7-16”, și că acestea „fac schimb de informații relevante”.

c) Directiva 2014/89/UE

22. Considerentul (7) al Directivei 2014/89/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 2014 de stabilire a unui cadru pentru amenajarea spațiului maritim¹² prevede:

„În preambulul Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 1982 (UNCLOS) se precizează faptul că aspectele referitoare la utilizarea spațiului oceanic sunt strâns legate între ele și trebuie abordate în ansamblu. Amenajarea spațiului oceanic reprezintă pasul logic care permite structurarea obligațiilor și utilizării drepturilor acordate în temeiul UNCLOS, precum și un instrument practic care sprijină statele membre să își respecte obligațiile.”

23. Potrivit articolului 2 alineatul (4) din această directivă:

„Prezenta directivă nu aduce atingere drepturilor suverane și jurisdicției statelor membre asupra apelor marine, care decurg din dreptul internațional relevant, în special din UNCLOS. Mai concret, aplicarea prezentei directive nu influențează definirea și delimitarea frontierelor maritime de către statele membre în conformitate cu dispozițiile relevante ale UNCLOS.”

24. Articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2014/89 prevede:

„În cadrul procesului de planificare și de management, statele membre care se învecinează cu aceleași ape marine cooperează cu scopul de a se asigura că planurile de amenajare a spațiului maritim sunt coerente și coordonate în întreaga regiune marină vizată. O astfel de cooperare ține seama în special de chestiuni de natură transnațională.”

II. Situația de fapt și procedura precontencioasă

25. La 25 iunie 1991, Slovenia și Croația și-au proclamat independența față de Republica Socialistă Federativă Iugoslavia. În cursul anilor 1992-2001, Republica Croația și Republica Slovenia au încercat să rezolve problema stabilirii frontierelor lor terestră și maritimă prin negocieri bilaterale.

26. Republica Slovenia a devenit stat membru al Uniunii Europene la 1 mai 2004.

27. La 4 noiembrie 2009, Republica Croația și Republica Slovenia au semnat un acord de arbitraj menit să soluționeze litigiul frontalier dintre acestea, în temeiul căruia s-au angajat să se supună deciziei unui tribunal arbitral constituit în acest scop. Acest acord a intrat în vigoare la 29 noiembrie 2010.

¹² JO 2014, L 257, p. 135.

28. La 9 decembrie 2011, s-a semnat, între statele membre ale Uniunii și Republica Croația, Tratatul de aderare. Acest tratat, ratificat în luna ianuarie a anului 2012 de Republica Croația, a fost publicat la 24 aprilie 2012 în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Republica Croația a devenit stat membru al Uniunii la 1 iulie 2013.

29. La 17 ianuarie 2012, în aplicarea articolului 2 alineatul (1) din Acordul de arbitraj, Republica Croația și Republica Slovenia au desemnat președintele și doi dintre membrii tribunalului arbitral¹³. Cei doi membri ai tribunalului, care trebuiau să fie de asemenea desemnați de părți, în temeiul articolului 2 alineatul (2) din Acordul de arbitraj, au fost numiți la sfârșitul lunii ianuarie din același an¹⁴. Modalitățile de numire au fost semnate în luna aprilie a anului 2012, iar CPA¹⁵ a fost desemnată ca instituție care îndeplinește funcția de grefă¹⁶ de ambele state în cauză¹⁷. Pe de altă parte, potrivit articolului 6 al doilea paragraf din Acordul de arbitraj, tribunalul arbitral trebuia să desfășoare procedura în conformitate cu Regulamentul facultativ al CPA pentru arbitrajul diferendelor dintre state¹⁸.

30. Procedura scrisă a început la 11 februarie 2013, iar ședința de audiere a pledoariilor a fost organizată între 2 și 13 iunie 2014.

31. Din înscrisurile Republicii Croația reiese că în timpul procedurii de arbitraj a survenit un incident de procedură, ca urmare a unei comunicări *ex parte* între arbitrul numit de Republica Slovenia și agentul acestui stat în fața tribunalului arbitral în cursul deliberărilor acestui tribunal. În urma publicării anumitor articole în presă, cele două persoane în cauză au demisionat din funcțiile lor de arbitru și, respectiv, de agent. La 30 iulie 2015, arbitrul numit inițial de Republica Croația a demisionat de asemenea.

32. Printr-o scrisoare adresată la 24 iulie 2015 tribunalului arbitral, Republica Croația i-a transmis acestuia îngrijorarea sa deosebită în legătură cu comunicarea *ex parte* în cauză, care conducea, în opinia sa, la îndoieli serioase privind integritatea și imparțialitatea întregii proceduri de arbitraj, și a solicitat suspendarea temporară a procedurii în fața tribunalului arbitral¹⁹.

33. La 29 iulie 2015, Parlamentul Republicii Croația a adoptat în unanimitate o rezoluție referitoare la obligația guvernului Republicii Croația de a iniția o procedură de denunțare a Acordului de arbitraj.

34. Prin nota verbală din 30 iulie 2015, Republica Croația a informat Republica Slovenia că ea considera că avea dreptul de a denunța Acordul de arbitraj²⁰, pentru motivul unei violări substanțiale a acordului menționat de către Republica Slovenia în sensul articolului 60 alineatul 1 din Convenția de la Viena. Republica Croația a precizat că această notă constituia o notificare, în conformitate cu articolul 65 alineatul 1 din Convenția de la Viena, prin care propunea încetarea imediată a Acordului de arbitraj. Republica Croația a explicat că ea considera că imparțialitatea și integritatea procedurii arbitrale au fost afectate în mod irevocabil, ceea ce conducea la o încălcare vădită a drepturilor sale. Tribunalul arbitral a primit o copie a notei verbale menționate.

13 Punctul 17 din decizia parțială pronunțată la 30 iunie 2016 de tribunalul arbitral (denumită în continuare „decizia parțială”).

14 Punctul 18 din decizia parțială.

15 CPA este compusă din 122 de părți contractante care au aderat la una dintre convențiile fondatoare ale CPA sau la ambele. În ceea ce privește prezenta cauză, Republica Slovenia a aderat la ambele convenții, la 1 octombrie 1996 și, respectiv, la 29 martie 2004. Republica Croația a aderat la Convenția din anul 1899 la 7 octombrie 1998. A se vedea <https://pca-cpa.org/fr/about/introduction/contracting-parties/>

16 A se vedea punctul 148 din decizia de arbitraj definitivă pronunțată la 29 iunie 2017 de tribunalul arbitral (denumită în continuare „decizia de arbitraj în litigiu”).

17 Punctul 19 din decizia parțială.

18 Disponibil la <https://pca-cpa.org/fr/documents/pca-conventions-and-rules/>

19 Anexa B.6 la excepția de inadmisibilitate.

20 A se vedea anexa B.6 la excepția de inadmisibilitate și punctul 84 din decizia parțială.

35. Prin scrisoarea din 31 iulie 2015, Republica Croația a informat tribunalul arbitral cu privire la decizia sa de a denunța Acordul de arbitraj, explicând motivele acestei încetări.

36. Republica Slovenia a numit un nou membru, care a demisionat însă din funcția sa de arbitru la 3 august 2015. Președintele tribunalului arbitral a numit ulterior doi noi arbitri pentru două posturi vacante în conformitate cu procedura de înlocuire a unui arbitru prevăzută la articolul 2 din Acordul de arbitraj.

37. Prin scrisoarea din 1 decembrie 2015, tribunalul arbitral a invitat ambele părți să prezinte noi concluzii și pledoarii „privind implicațiile juridice ale aspectelor invocate de [Republica] Croația în scrisorile din 24 și 31 iulie 2015”. Tribunalul arbitral a dispus ca ambele părți să depună înscrisuri cel târziu la 15 ianuarie 2016 (Republica Croația) și la 26 februarie 2016 (Republica Slovenia). În plus, tribunalul arbitral a informat ambele părți cu privire la intenția sa de a organiza o ședință cu privire la aceste chestiuni la 17 martie 2016.

38. O ședință privind aceste chestiuni a avut loc la 17 martie 2016. Republica Slovenia a prezentat un memoriu scris și a participat la ședință. În ceea ce privește Republica Croația, aceasta nu a participat la ședință.

39. La 30 iunie 2016, tribunalul arbitral a statuat cu privire la incidentul de procedură printr-o decizie parțială. Tribunalul arbitral apreciază, printre altele, că, stabilind contacte *ex parte* cu arbitrul pe care l-a numit inițial, Republica Slovenia a acționat cu încălcarea dispozițiilor Acordului de arbitraj. Cu toate acestea, natura acestor încălcări nu permitea Republicii Croația să denunțe Acordul de arbitraj, iar acesta continua să se aplice. Potrivit tribunalului arbitral, încălcarea menționată nu afecta posibilitatea tribunalului arbitral, în compunerea sa modificată, de a pronunța o decizie finală în mod independent și imparțial. Prin urmare, tribunalul arbitral constată inexistența unui obstacol în calea continuării procedurii în conformitate cu Acordul de arbitraj.

40. La 29 iunie 2017, tribunalul arbitral a pronunțat o decizie de arbitraj definitivă având ca obiect determinarea frontierelor terestră și maritimă dintre cele două state, dar căreia Republica Croația îi contestă validitatea și, prin urmare, orice efect obligatoriu.

41. La 16 martie 2018, Republica Slovenia a declanșat procedura prevăzută la articolul 259 TFUE, sesizând Comisia cu o plângere pentru o încălcare, de către Republica Croația, a dreptului Uniunii.

42. Comisia nu a emis un aviz motivat în termenul de trei luni prevăzut la articolul 259 TFUE.

III. Procedura în fața Curții și concluziile părților

43. Prin act depus la grefa Curții la 13 iulie 2018, Republica Slovenia a introdus prezenta acțiune.

44. Prin actul separat din 21 decembrie 2018, Republica Croația a ridicat o excepție de inadmisibilitate a prezentei acțiuni în temeiul articolului 151 din Regulamentul de procedură al Curții. Republica Croația solicită, cu titlu principal, respingerea prezentei acțiuni în întregime ca fiind inadmisibilă, pentru motivul că Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la concluziile prezentate de Republica Slovenia, în temeiul articolului 259 TFUE. Cu titlu subsidiar, ea formulează aceeași cerere pentru motivul că cererea introductivă nu este conformă cu articolul 21 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și cu articolul 120 din Regulamentul de procedură al Curții.

45. Republica Slovenia și-a prezentat observațiile cu privire la această excepție la 12 februarie 2019. Ea solicită declararea admisibilității acțiunii, arătând în esență că Curtea este competentă să se pronunțe cu privire la prezenta acțiune în temeiul articolului 259 TFUE și că aceasta îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 21 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și la articolul 120 din Regulamentul de procedură al Curții.

46. Prin decizia din 14 mai 2019, Curtea a decis să trimită cauza în fața Marii Camere, pentru a statua cu privire la excepția de inadmisibilitate.

47. Prin scrisoarea grefei Curții din 7 iunie 2019, Comisia a fost invitată de Curte, în temeiul articolului 24 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, să răspundă în scris sau, dacă este cazul, în ședință la întrebări referitoare la dispozițiile Regulamentului nr. 1380/2013.

48. Prin scrisoarea din 31 mai 2019, Republica Croația a solicitat Curții să înlăture din dosar documentul de lucru intern al Comisiei referitor la avizul Serviciului Juridic al acesteia, care figurează în anexa C.2 la răspunsul Republicii Slovenia la excepția de inadmisibilitate²¹.

49. Prin scrisoarea grefei Curții din 20 iunie 2019, Curtea a solicitat Comisiei să își prezinte observațiile cu privire la cererea menționată.

50. La 28 iunie 2019, Comisia a depus observațiile menționate. Într-o scrisoare separată, în aceeași zi, ea a răspuns la întrebările care i-au fost comunicate la 7 iunie 2019.

51. O ședință de audiere a pledoariilor s-a desfășurat la 8 iulie 2019, cu participarea Republicii Croația și a Republicii Slovenia, reprezentate în mod corespunzător.

52. În ședință, întrebată cu privire la acest aspect, Republica Slovenia a precizat că își menținea cererea referitoare la încetarea pretinselor neîndepliniri ale obligațiilor.

IV. Argumentația Republicii Slovenia prezentată în cererea introductivă

53. În susținerea acțiunii formulate, Republica Slovenia invocă șase motive în cererea sa introductivă.

54. Prin intermediul primului motiv, Republica Slovenia arată că, prin faptul că a încălcat unilateral angajamentul asumat în cadrul procesului de aderare la Uniune de a respecta decizia de arbitraj viitoare, frontiera stabilită prin decizia de arbitraj în litigiu, precum și celelalte obligații care decurg din această hotărâre, Republica Croația refuză să respecte, cu încălcarea articolului 2 TUE, valoarea statului de drept, precum și principiile cooperării loiale și *res iudicata*.

55. Prin intermediul celui de al doilea motiv, Republica Slovenia susține că, prin faptul că a refuzat unilateral să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul deciziei de arbitraj în litigiu, Republica Croația o împiedică să își exercite pe deplin suveranitatea asupra întregului său teritoriu terestru și maritim în conformitate cu tratatele și cu dispozițiile dreptului derivat. Astfel, aceasta ar încălca obligația de cooperare loială consacrată la articolul 4 alineatul (3) TUE și ar pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii, printre care ar figura promovarea și consolidarea păcii și uniunea din ce în ce mai

²¹ Curtea nu a statuat încă cu privire la această excepție.

strânsă între națiuni, realizarea obiectivelor prevăzute în normele Uniunii referitoare la teritoriul statelor membre, precum și punerea în aplicare efectivă a dreptului Uniunii de către Republica Slovenia. În acest context, Republica Slovenia reproșează Republicii Croația că o împiedică să își îndeplinească obligația de a pune în aplicare o întreagă serie de acte de drept derivat²².

56. Prin intermediul celui de al treilea motiv, Republica Slovenia arată că, nerespectând teritoriul sloven, nici frontierele, Republica Croația încalcă dreptul Uniunii privind politica comună în domeniul pescuitului.

57. În această privință, Republica Slovenia susține că, prin contestarea frontierei, astfel cum a fost determinată prin decizia de arbitraj în litigiu, precum și prin opunerea la demarcarea și la implementarea acestei frontiere, Republica Croația ar încălca drepturile exclusive ale Republicii Slovenia asupra mării sale teritoriale și ar împiedica-o să se conformeze obligațiilor care îi revin în temeiul Regulamentului nr. 1380/2013.

58. În special, Republica Slovenia reproșează Republicii Croația că încalcă regimul privind accesul reciproc instituit prin Regulamentul nr. 1380/2013, care se aplică celor două state membre de la 30 decembrie 2017 și care acordă unui număr de 25 de nave din fiecare stat membru menționat acces liber la marea teritorială a celuilalt stat membru, astfel cum este delimitată în conformitate cu dreptul internațional, și anume decizia de arbitraj în litigiu. Astfel, Republica Croația ar împiedica aplicarea regimului privind accesul reciproc, ar refuza să recunoască validitatea legislației adoptate în acest scop de Republica Slovenia și, prin aplicarea sistematică de amenzi, ar împiedica liberul acces al navelor de pescuit slovene la apele marine pe care decizia de arbitraj în litigiu le-a stabilit ca fiind slovene și, *a fortiori*, liberul acces la apele croate care intră în domeniul de aplicare al acestui regim.

59. Prin intermediul celui de al patrulea motiv, Republica Slovenia arată că Republica Croația ar încălca sistemul comunitar de control pentru asigurarea respectării normelor politicii comune în domeniul pescuitului (denumit în continuare „sistemul de control”) instituit prin Regulamentul nr. 1224/2009 și prin Regulamentul de punere în aplicare nr. 404/2011, întrucât, pe de o parte, ar împiedica-o să se conformeze obligațiilor care îi revin în cadrul sistemului de control menționat și, pe de altă parte, ar exercita în mod ilegal, în apele slovene, drepturi care îi aparțin ca stat costier. Aceste regulamente ar impune statelor membre de pavilion două serii de obligații, și anume o obligație de monitorizare [articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1224/2009 și articolele 21-23 din Regulamentul de punere în aplicare nr. 404/2011] și o obligație de comunicare (articolul 15 din Regulamentul nr. 1224/2009 și articolele 43 și 44 din Regulamentul de punere în aplicare nr. 404/2011).

60. Prin intermediul celui de al cincilea motiv, Republica Slovenia pretinde că Republica Croația încalcă Codul Frontierelor Schengen, dat fiind că frontiera dintre cele două state este încă o frontieră externă căreia i se aplică dispozițiile titlului II din codul menționat. Republica Croația ar încălca atât obligațiile de control al frontierei impuse prin articolul 17 din Codul Frontierelor Schengen, cât și obligația de supraveghere a frontierelor prevăzută la articolul 13 din acest cod. În plus, ar încălca obligația de a respecta pe deplin dreptul internațional relevant aplicabil, prevăzută la articolul 4 din codul menționat, în măsura în care ar refuza să recunoască decizia de arbitraj în litigiu.

²² Republica Slovenia invocă, printre altele, Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin) (JO 2008, L 164, p. 19), Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO 1992, L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109), Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive (JO 2014, L 317, p. 35), precum și Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO 2000, L 327, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 6, p. 193).

61. Prin intermediul celui de al șaselea motiv, Republica Slovenia afirmă că Republica Croația, prin faptul că refuză să recunoască decizia de arbitraj în litigiu care a stabilit delimitarea apelor teritoriale între aceste două state membre și care include apele teritoriale slovene în propria amenajare a spațiului maritim²³, ar încălca articolul 4 alineatul (1) și articolul 8 din Directiva 2014/89. Astfel, Republica Croația ar face imposibilă de asemenea orice cooperare, ceea ce ar constitui o încălcare a articolului 11 alineatul (1) din această directivă care prevede obligația de cooperare.

V. Rezumatul argumentelor părților cu privire la excepțiile de necompetență și de inadmisibilitate

A. Motivele întemeiate pe necompetența Curții de a soluționa prezenta cauză

62. Primul motiv de necompetență este întemeiat pe caracterul accesoriu al afirmațiilor formulate de Republica Slovenia. În această privință, aceste afirmații, astfel cum figurează în cererea introductivă, ar fi accesorii în raport cu soluționarea litigiului privind validitatea și efectele juridice ale Acordului de arbitraj și ale deciziei de arbitraj în litigiu. Or, în cadrul unei proceduri în temeiul articolului 259 TFUE, Curtea nu ar fi competentă să se pronunțe nici cu privire la litigiul menționat, nici cu privire la astfel de afirmații accesorii. În această privință, din Hotărârea Comisia/Belgia²⁴ ar rezulta că, în cadrul unei astfel de proceduri, Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la încălcarea obligațiilor care decurg din dreptul Uniunii dacă aceste obligații sunt accesorii soluționării prealabile a unui alt diferend care nu este de competența Curții.

63. Prin intermediul celui de al doilea motiv de necompetență, Republica Croația susține că obiectul real al litigiului dintre cele două state este constituit, pe de o parte, din interpretarea și din aplicabilitatea Acordului de arbitraj, care nu face parte integrantă din dreptul Uniunii, precum și, pe de altă parte, din validitatea și din consecințele juridice eventuale ale deciziei de arbitraj în litigiu.

64. În această privință, Republica Croația subliniază că ea contestă însăși existența deciziei de arbitraj în litigiu, din moment ce ar fi denunțat în mod valabil Acordul de arbitraj chiar înainte ca această decizie să fi fost pronunțată. În cazul în care Curtea ar examina aceste probleme, ea ar trebui să analizeze în special, în primul rând, problema validității acestei denunțări și a efectelor acesteia, în al doilea rând, aspectul dacă, după denunțarea în litigiu, tribunalul arbitral continua să existe, în al treilea rând, dacă acest tribunal avea dreptul să decidă dacă exista în continuare și, în al patrulea rând, dacă denunțarea în litigiu a pus capăt lucrărilor tribunalului arbitral²⁵. În plus, în cazul unei astfel de examinări, Curtea ar trebui să aprecieze motivele care figurează în decizia parțială. Or, astfel de probleme ar ține de normele de drept internațional și în special de interpretarea dispozițiilor articolului 60 din Convenția de la Viena, precum și ale Acordului de arbitraj, care nu fac parte integrantă din dreptul Uniunii.

65. Prin intermediul celui de al treilea motiv de necompetență, Republica Croația apreciază că Curtea nu este competentă, în temeiul articolului 259 TFUE, să se pronunțe nici cu privire la validitatea și la efectele Acordului de arbitraj, pentru motivul că acesta nu face parte din dreptul Uniunii, nici cu privire la validitatea și la efectele deciziei de arbitraj în litigiu pretins pronunțate pe baza acestui acord de arbitraj. Potrivit Republicii Croația, incidența pe care soluționarea litigiului bilateral o poate avea asupra funcționării dreptului Uniunii nu poate extinde competența Curții dincolo de ceea ce este

²³ Adoptată la 13 octombrie 2017.

²⁴ Hotărârea din 30 septembrie 2010 (C-132/09, EU:C:2010:562).

²⁵ Republica Croația subliniază, printre altele, că, în acest cadru, Curtea trebuie să se pronunțe cu privire la incidența principiului *nemo iudex in causa sua* asupra competenței tribunalului arbitral de a se pronunța, în complet parțial identic, cu privire la propria competență. În cazul în care Curtea ar considera că Acordul de arbitraj rămâne valid, aceasta ar trebui să statueze cu privire la efectele juridice ale deciziei de arbitraj care, în temeiul Acordului de arbitraj, trebuia pusă în aplicare de părți, dar care nu ar fi fost încă pusă în aplicare.

prevăzut în tratate. Astfel, motivele Republicii Slovenia referitoare la încălcări ale dreptului Uniunii, dar a căror examinare ar depinde de soluționarea prealabilă a litigiului referitor la validitatea și la efectele juridice eventuale ale Acordului de arbitraj, nu ar fi suficiente pentru a determina competența Curții de a soluționa prezentul litigiu în temeiul articolului 259 TFUE.

66. Prin intermediul celui de al patrulea motiv de necompetență, Republica Croația arată că nu este suficient, spre deosebire de un diferend dedus judecății Curții în temeiul articolului 273 TFUE, ca litigiul să prezinte o legătură de conexitate cu dreptul Uniunii. Motivele invocate de Republica Slovenia, referitoare la încălcarea dreptului Uniunii, care ar depinde însă de soluționarea prealabilă a litigiului referitor la validitatea și la efectele juridice eventuale ale Acordului de arbitraj, nu ar fi suficiente pentru a determina competența Curții de a soluționa prezentul litigiu în temeiul articolului 259 TFUE.

67. Prin intermediul celui de al cincilea motiv de necompetență, Republica Croația subliniază că orice constatare a Curții potrivit căreia Republica Croația ar fi săvârșit preținsele încălcări ale dreptului Uniunii ar putea fi cel mult ipotetică. Or, Curtea nu ar fi competentă să se pronunțe cu privire la încălcări ipotetice ale dreptului Uniunii în cadrul unei proceduri în temeiul articolului 259 TFUE.

68. Prin intermediul celui de al șaselea motiv de necompetență, Republica Croația apreciază că prezentul litigiu nu ridică o problemă de interpretare a dreptului Uniunii. În consecință, ar fi imposibilă justificarea competenței Curții în temeiul articolului 259 TFUE, în prezenta cauză, prin necesitatea de a soluționa un litigiu referitor la interpretarea dreptului Uniunii și de a asigura astfel aplicarea uniformă a acestui drept.

69. Republica Slovenia solicită respingerea excepției de necompetență ridicate de Republica Croația.

70. În primul rând, ea apreciază că această excepție se întemeiază pe premisa eronată potrivit căreia cererea sa ar avea ca obiect constatarea unei neîndepliniri de către Republica Croația a obligațiilor care îi revin în temeiul Acordului de arbitraj sau al deciziei de arbitraj în litigiu, iar nu în temeiul dreptului Uniunii. Ar fi vorba despre o încercare a Republicii Croația de a denatura în mod unilateral obiectul acțiunii.

71. În această privință, *primo*, Republica Slovenia apreciază că din dispozițiile tratatelor și din jurisprudență ar rezulta că competența Curții depinde de faptul că statul reclamant, în concluziile cererii introductive, invocă o încălcare a dreptului Uniunii sau a aplicabilității acestui drept la aceste concluzii. Republica Croația nu poate modifica în avantajul său prezentarea obiectului acțiunii astfel cum este precizat în cererea introductivă, înțelegându-se că, în concluziile cererii introductive, Republica Slovenia nu solicită în niciun caz Curții să constate o neîndeplinire a unor obligații care revin Republicii Croația în temeiul dreptului internațional, ci îi solicită să constate o neîndeplinire a unor obligații care revin acestui stat membru în temeiul dreptului Uniunii.

72. *Secundo*, Republica Slovenia consideră că competența Curții în temeiul articolului 259 TFUE nu este exclusă atunci când faptele pe care se întemeiază afirmațiile privind încălcările dreptului Uniunii țin și de dreptul internațional. În această privință, ar fi relevant numai faptul că aceste fapte privesc o încălcare a obligațiilor impuse de dreptul Uniunii. Acest lucru nu ar împiedica însă Curtea să țină seama de normele materiale ale dreptului internațional pe care dreptul Uniunii le-a integrat sau avea intenția de a le integra în sistemul său juridic.

73. *Tertio*, Republica Slovenia arată că nici existența unui litigiu bilateral privind interpretarea unui act de drept internațional aplicabil între părțile dintr-o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor nu exclude competența Curții. Astfel, în Hotărârea Spania/Regatul Unit²⁶, Curtea ar fi interpretat o declarație unilaterală a Regatului Unit care reflecta conținutul unui acord încheiat între Regatul Spaniei și Regatul Unit, deși a existat un litigiu între părți privind semnificația acestui instrument de drept internațional.

74. *Quarto*, pentru a statua cu privire la admisibilitatea unei acțiuni în temeiul articolului 259 TFUE, ar fi relevant numai aspectul dacă fundamentul concluziilor corespunde unor „obligații în temeiul tratatelor”. În mod eronat Republica Croația ar sugera că, pentru a se declara competentă, Curtea ar trebui să fie convinsă că un stat membru nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor. Interpretarea și aplicarea normelor de drept al Uniunii nu ar constitui chestiuni care să trebuiască să fie analizate de Curte într-un astfel de stadiu. Acestea ar ține, dimpotrivă, de examinarea pe fond.

75. În al doilea rând, în ceea ce privește primul motiv de necompetență, întemeiat pe caracterul accesoriu al afirmațiilor referitoare la dreptul Uniunii, pentru a se putea pronunța cu privire la pretense încălcări ale dreptului Uniunii, Curtea nu ar trebui să se pronunțe cu privire la o neîndeplinire a unor obligații care decurg din dreptul internațional și nici cu privire la acte contrare dreptului internațional săvârșite de Republica Croația. Dat fiind că teritoriul Republicii Croația și, respectiv, al Republicii Slovenia ar fi determinate de frontiera stabilită în conformitate cu dreptul internațional, și anume decizia de arbitraj în litigiu, nu ar reveni astfel Curții nici obligația să constate o încălcare a dreptului internațional, nici să se pronunțe cu privire la un litigiu internațional.

76. În ceea ce privește al doilea motiv de necompetență, întemeiat pe obiectul „real” al litigiului pretins constituit din interpretarea dreptului internațional, Republica Slovenia subliniază că frontiera dintre ea și Republica Croația este o chestiune de fapt în legătură cu care Curtea se poate întemeia pe rezultatul soluționării diferendului teritorial, iar nu o chestiune de drept cu privire la care Curtea s-ar putea pronunța. Dimpotrivă, Curtea ar trebui să respecte și să aplice dreptul internațional, în măsura necesară pentru interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii.

77. În ceea ce privește al treilea motiv de necompetență, întemeiat pe soluționarea prealabilă a litigiului referitor la validitatea și la efectele juridice eventuale ale Acordului de arbitraj, Republica Slovenia subliniază că, pentru a determina întinderea și respectarea obligațiilor care revin statelor membre în temeiul dreptului Uniunii, inclusiv obligația de a nu împiedica alt stat membru să implementeze și să aplice dreptul Uniunii pe propriul său teritoriu, este necesar să se plece de la frontiera dintre statele membre în cauză, astfel cum a fost stabilită în temeiul dreptului internațional. Ar reveni Curții să ia în considerare, ca situație de fapt, elementele de drept internațional existent.

78. Republica Slovenia adaugă că problema validității Acordului de arbitraj și a validității efectelor juridice ale deciziei de arbitraj în litigiu nu face obiectul litigiului în fața Curții, nu este de competența acesteia și, în orice caz, a fost rezolvată în decizia parțială a tribunalului arbitral. Faptul că Republica Croația nu este mulțumită de decizia de arbitraj în litigiu nu poate însemna că există un diferend frontalier nesoluționat sau că Curtea ar trebui să se pronunțe cu privire la această problemă deja soluționată.

79. În plus, argumentul Republicii Croația potrivit căruia decizia de arbitraj în litigiu nu ar fi direct aplicabilă, în plus față de faptul că nu ține de admisibilitate, ci de examinarea pe fond, ar fi eronat, dat fiind că această decizie ar fi obligatorie în conformitate cu dreptul internațional, stabilind în mod definitiv frontiera dintre cele două state membre.

²⁶ Hotărârea din 12 septembrie 2006 (C-145/04, EU:C:2006:543).

80. În ceea ce privește al cincilea motiv de necompetență, referitor la caracterul ipotetic al încălcărilor dreptului Uniunii care îi sunt reproșate, Republica Croația s-ar limita la a afirma că nu există o neîndeplinire din partea sa a obligațiilor care îi revin în temeiul dreptului Uniunii. Astfel, un asemenea argument ar ține de fondul cauzei. În orice caz, ar fi vorba despre încălcări reale, iar nu ipotetice, care s-ar produce zilnic și căror Republica Slovenia încearcă să le pună capăt prin intermediul prezentei acțiuni în temeiul articolului 259 TFUE.

81. Cu privire la al șaselea motiv de necompetență, întemeiat pe faptul că prezenta cauză nu ridică probleme de interpretare a dreptului Uniunii, pentru motivul că părțile înțeleg în același mod obligațiile care le revin în temeiul dreptului Uniunii, Republica Slovenia arată că existența unui litigiu privind interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii nu este, în sine, o condiție a competenței Curții în temeiul articolului 259 TFUE. Ar fi suficient ca Republica Slovenia să susțină că Republica Croația nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul dreptului Uniunii.

B. Motive întemeiate pe inadmisibilitatea cererii introductive

82. Cu titlu subsidiar, în ipoteza în care Curtea s-ar declara competentă să soluționeze prezentul litigiu, Republica Croația arată că cererea introductivă, care nu este conformă cerințelor prevăzute la articolul 21 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și la articolul 120 din Regulamentul de procedură al Curții, trebuie respinsă ca inadmisibilă. În concluziile cererii introductive, Republica Slovenia nu ar indica în mod expres obiectul litigiului, care ar consta într-o pretinsă neîndeplinire de către Republica Croația a obligațiilor care îi revin în temeiul deciziei de arbitraj în litigiu. Potrivit Republicii Croația, concluziile respective nu menționează pretinsa încălcare a deciziei de arbitraj în litigiu, iar cererea introductivă nu prezintă argumente juridice care să demonstreze că există o decizie de arbitraj validă, astfel încât îi este imposibil să își pregătească apărarea și să răspundă la aceste argumente.

83. Republica Slovenia susține că acțiunea îndeplinește toate cerințele prevăzute la articolul 21 din statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și la articolul 120 din Regulamentul de procedură al Curții. Obiectul acțiunii ar fi determinat în mod corespunzător și precis, rezumat la începutul cererii introductive, dezvoltat și susținut prin fapte precise și prin argumente juridice clare și menționat încă o dată în concluziile cererii introductive. Pretinsele încălcări ale dispozițiilor dreptului Uniunii ar fi determinate cu precizie și nu ar da naștere niciunei îndoieli.

84. În consecință, afirmația Republicii Croația potrivit căreia nu ar fi în măsură să își pregătească apărarea împotriva acuzației de încălcare a deciziei de arbitraj în litigiu ar fi de asemenea eronată. Chiar presupunând că această acuzație trebuie luată în considerare de Curte, ea ar ține de fondul cauzei, iar nu de admisibilitatea acesteia.

C. Cu privire la cererea prin care se solicită înlăturarea din dezbateri a avizului Serviciului Juridic al Comisiei

85. Republica Croația solicită Curții să retragă din dosar, în conformitate cu articolul 151 din Regulamentul de procedură al Curții, avizul Serviciului Juridic al Comisiei care figurează la paginile 38-45 din anexa C.2 la răspunsul Republicii Slovenia la excepția de inadmisibilitate (denumit în continuare „actul de consultanță juridică în cauză”).

86. În susținerea cererii, Republica Croația arată că actul de consultanță juridică în cauză este un document intern care nu a fost făcut public niciodată de către Comisie. Difuzarea sa fără autorizație ar putea, potrivit acestei instituții, să aibă o influență negativă asupra bunei funcționări a acesteia.

87. Comisia, întemeindu-se pe Ordonanța din 23 octombrie 2002, Austria/Consiliul²⁷, arată că prezentarea unor astfel de documente interne în cadrul unui litigiu în fața Curții, fără ca prezentarea menționată să fi fost autorizată de instituția în cauză sau dispusă de această instanță, este contrară interesului public potrivit căruia instituțiile trebuie să poată beneficia de avizele serviciilor lor juridice, emise în mod independent. Potrivit Comisiei, actul de consultanță juridică în cauză este un document intern, care nu era menit să fie publicat și care nu a fost pus la dispoziția publicului. Comisia precizează că prezentarea sa nu a fost autorizată în cadrul unui litigiu în fața Curții. Astfel, actul de consultanță juridică în cauză ar trebui înlăturat din dosar.

VI. Analiză

88. Republica Croația invocă necompetența Curții de a statua cu privire la acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor și, cu titlu subsidiar, inadmisibilitatea acestei acțiuni ca urmare a nerespectării condițiilor prevăzute la articolul 21 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și la articolul 120 din Regulamentul de procedură al Curții. Arătăm încă de pe acum că, pentru motivele enunțate mai jos, considerăm că Curtea nu este competentă să examineze prezenta acțiune, astfel încât nu este necesar să se analizeze problema admisibilității sale în raport cu o eventuală nerespectare a dispozițiilor sus-menționate.

89. În primul rând, înainte de a examina motivele referitoare la necompetență și la inadmisibilitate, trebuie să se analizeze cererea prin care se solicită înlăturarea din dezbateri a avizului Serviciului Juridic al Comisiei (litera A). În al doilea rând, în cadrul examinării competenței Curții, este necesar, în opinia noastră, pe de o parte, să se formuleze câteva observații introductive cu privire la competența Curții, mai precis în prezența unor instrumente juridice internaționale (litera B), și, pe de altă parte, să se examineze, în lumina acestor observații, obiectul acțiunii, analizând motivele specifice invocate de reclamantă (litera C).

A. Cu privire la cererea prin care se solicită înlăturarea din dezbateri a avizului Serviciului Juridic al Comisiei

90. Republica Croația solicită Curții să retragă din dosar actul de consultanță juridică în cauză, în conformitate cu articolul 151 din Regulamentul de procedură al Curții.

91. În această privință, în primul rând, trebuie subliniat că, prin Ordonanța din 23 octombrie 2002, Austria/Consiliul²⁸, Curtea a decis să retragă din dosar avizul Serviciului Juridic al Comisiei care a fost prezentat în anexa la cererea de anulare formulată de Austria împotriva unui regulament. La punctul 12 din această ordonanță, Curtea a arătat în special că ar fi contrar interesului public potrivit căruia instituțiile trebuie să poată beneficia de avizele serviciului lor juridic, emise în mod independent, să se admită că prezentarea unor astfel de documente interne poate avea loc în cadrul unui litigiu pendinte în fața sa fără ca prezentarea să fi fost autorizată de instituția în cauză sau dispusă de instanță.

²⁷ Cauza C-445/00, EU:C:2002:607.

²⁸ Cauza C-445/00, EU:C:2002:607.

92. În speță, este necesar să se constate că avizul juridic în cauză emană de la Serviciul Juridic al Comisiei și a fost întocmit în atenția șefului de cabinet al președintelui Comisiei. Acest aviz a fost elaborat în cadrul procedurii inițiate de Republica Slovenia, în aplicarea articolului 259 al doilea paragraf TFUE, în vederea sesizării prealabile a Comisiei. Avizul menționat cuprinde analiza acuzațiilor formulate împotriva Republicii Croația, în scopul obținerii unui acord al șefului de cabinet menționat pentru pregătirea unui aviz motivat în conformitate cu al treilea paragraf al articolului 259 TFUE. Este evident că avizul juridic în cauză nu avea vocația de a fi publicat²⁹.

93. În al doilea rând, potrivit jurisprudenței, retragerea unui act de consultanță juridică al unei instituții este justificată atunci când există un risc previzibil ca instituția în cauză să fie obligată, în cadrul procedurii jurisdicționale în curs, care privește validitatea unei decizii pe care a adoptat-o, să își precizeze poziția în mod public în privința avizului emis de propriul său serviciu juridic. O astfel de perspectivă ar determina în mod inevitabil repercusiuni negative asupra interesului instituției în cauză de a solicita consultanță juridică și posibilitatea acestuia de a primi avize sincere, obiective și complete de la serviciul său juridic³⁰.

94. În speță, în procedura prevăzută la articolul 259 al doilea paragraf TFUE, Comisia, sesizată de Republica Slovenia, nu a emis un aviz motivat în conformitate cu al treilea paragraf al acestui articol. În consecință, ea nu și-a exprimat poziția oficială cu privire la această procedură. Astfel, prezenta cauză se distinge de cauzele sus-menționate, care priveau o procedură jurisdicțională referitoare la *validitatea* unei decizii adoptate și susținute de instituția în cauză. Cu toate acestea, în pofida acestei diferențe, apreciem, *mutatis mutandis*, că considerațiile care figurează la punctul 93 din prezentele concluzii sunt relevante pentru cauza noastră. Astfel, nu este exclus ca Comisia să decidă să intervină, ulterior, în procedura în fața Curții sau ca ea să fie invitată să prezinte observații, așa încât va trebui să își exprime poziția oficială cu privire la cauza înaintată Curții și să își precizeze astfel poziția în mod public în ceea ce privește avizul emis de propriul său serviciu juridic. Prin urmare, retragerea actului de consultanță juridică în cauză pare justificată din perspectiva interesului instituției menționate de a solicita și de a primi avize sincere, obiective și complete de la serviciul său juridic³¹.

95. În plus, Curtea a statuat deja că autorizarea unui stat membru de a depune la dosar un act de consultanță juridică a cărui divulgare nu a fost autorizată de instituția în cauză ar echivala în special cu eludarea procedurii privind o cerere de acces la un astfel de document, instituită prin Regulamentul nr. 1049/2001³². În speță, astfel cum a precizat Comisia în observațiile sale scrise, actul de consultanță juridică în cauză nu a fost pus nici la dispoziția părților, nici a publicului, dar a fost divulgat în anexa la un articol de presă³³. În consecință, este necesar să se constate că Republica Slovenia nu a obținut actul de consultanță juridică în cauză potrivit modalităților prevăzute de Regulamentul nr. 1049/2001.

96. În aceste condiții, ținând seama de faptul că Comisia a adus la cunoștință Curții că nu dorea să se prezinte documentul în cauză în cadrul prezentei acțiuni, propunem să se admită cererea Republicii Croația de retragere din dosarul prezentei cauze a documentului care figurează la paginile 38-45 din anexa C.2 la răspunsul Republicii Slovenia la excepția de inadmisibilitate.

29 Rezultă că acest document poate fi calificat drept „consultanță juridică” în sensul articolului 4 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO 2001, L 145, p. 43, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 76).

30 Hotărârea din 1 iulie 2008, Suedia și Turco/Consiliul (C-39/05 P și C-52/05 P, EU:C:2008:374, punctul 42), precum și Ordonanța din 14 mai 2019, Ungaria/Parlamentul European, (C-650/18, nepublicată, EU:C:2019:438, punctul 16).

31 Hotărârea din 1 iulie 2008, Suedia și Turco/Consiliul, (C-39/05 P și C-52/05 P, EU:C:2008:374, punctul 42), precum și Ordonanța din 14 mai 2019, Ungaria/Parlamentul European (C-650/18, nepublicată, EU:C:2019:438, punctul 16).

32 A se vedea în acest sens Ordonanța din 29 ianuarie 2009, Donnici/Parlamentul (C-9/08, nepublicată, EU:C:2009:40, punctul 18).

33 Articol de presă care figurează la paginile 32-37 din anexa C.2 la răspunsul Republicii Slovenia la excepția de inadmisibilitate.

B. Observații introductive referitoare la competența Curții

97. În primul rând, trebuie să se formuleze câteva observații introductive privind competența Curții în materie de acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor (1), în al doilea rând, să se determine domeniul de aplicare material al dreptului Uniunii în prezența unor instrumente juridice internaționale (2) și, în al treilea rând, să se examineze domeniul de aplicare teritorial al dreptului Uniunii (3).

1. Cu privire la competența Curții în materie de acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor

98. Articolul 19 TUE conferă Curții sarcina de a asigura respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor³⁴. Potrivit alineatului (3) litera (a) al acestui articol, Curtea hotărăște în conformitate cu tratatele cu privire la acțiunile introduse de un stat membru, de o instituție ori de persoane fizice sau juridice. Această competență se concretizează în acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor prevăzută la articolul 259 TFUE.

99. Prin procedura în temeiul articolului 259 TFUE se urmărește să se constate și să se determine încetarea comportamentului unui stat membru care încalcă dreptul Uniunii³⁵. Această dispoziție condiționează competența Curții de a se pronunța cu privire la existența unei încălcări de către un stat membru a „oric[ărei] dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor”. În acest cadru, nu este de competența Curții să examineze care sunt obiectivele urmărite printr-o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor cu care este sesizată³⁶.

100. În ceea ce privește sensul expresiei „obligațiile [...] în temeiul tratatelor”, termenul „tratate” înseamnă că o acțiune poate fi inițiată pentru pretinse neîndepliniri ale obligațiilor prevăzute de Tratatul UE și FUE și ale Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, cu condiția ca acțiunile statului membru să se încadreze în domeniul lor de aplicare³⁷. În plus, este evident că expresia menționată vizează și actele de drept derivat³⁸.

101. Astfel, competența Curții depinde de domeniul de aplicare al dreptului Uniunii³⁹. În măsura în care prezenta cauză pune în discuție un acord de arbitraj internațional și o decizie de arbitraj în aplicarea acestuia, propunem să se examineze domeniul de aplicare material al dreptului Uniunii în prezența unor instrumente juridice internaționale.

2. Cu privire la domeniul de aplicare material al dreptului Uniunii în prezența unor instrumente juridice de drept internațional

102. Din moment ce Acordul de arbitraj și decizia de arbitraj în litigiu, care sunt în centrul prezentei acțiuni, constituie instrumente de drept internațional, se ridică problema raportului lor cu dreptul Uniunii, dacă acestea sunt integrate în ordinea juridică a Uniunii și dacă Uniunea este obligată să le respecte.

34 Hotărârea din 19 iulie 2016, H/Consiliul și Comisia (C-455/14 P, EU:C:2016:569, punctul 40). Pe de altă parte, Curtea a precizat deja că o convenție internațională nu poate aduce atingere competenței exclusive a Curții în ceea ce privește soluționarea diferendelor dintre statele membre referitoare la interpretarea și aplicarea dreptului Uniunii (Hotărârea din 30 mai 2006, Comisia/Irlanda, C-459/03, EU:C:2006:345, punctul 132).

35 Hotărârea din 16 octombrie 2012, Ungaria/Slovenia (C-364/10, EU:C:2012:630, punctul 67 și jurisprudența citată).

36 A se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 21 iunie 1988, Comisia/Regatul Unit (416/85, EU:C:1988:321, punctul 9 și jurisprudența citată).

37 A se vedea Concluziile avocatului general Tanchev prezentate în cauza Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme) (C-619/18, EU:C:2019:325, punctul 48 și nota de subsol 19).

38 Hotărârea din 6 aprilie 2017, Comisia/Germania (C-58/16, nepublicată, EU:C:2017:279, punctul 36).

39 În ceea ce privește competența materială, a se vedea Hotărârea din 28 martie 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, punctul 76).

a) Cu privire la instrumentele dreptului internațional în jurisprudența Curții

103. Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că „Uniunea este obligată [...] să își exercite competențele cu respectarea dreptului internațional în ansamblul său, din acesta făcând parte nu numai normele și principiile dreptului internațional general și cutumiar, ci și dispozițiile convențiilor internaționale care sunt obligatorii pentru aceasta”⁴⁰.

104. Considerăm că din această jurisprudență rezultă că ipotezele în care Uniunea este obligată să respecte dreptul internațional sunt bine circumscrise. În primul rând, Uniunea este obligată să respecte acordurile internaționale pe care le-a încheiat în temeiul dispozițiilor tratatelor și care fac parte integrantă, începând de la intrarea lor în vigoare, din ordinea juridică a Uniunii⁴¹. În al doilea rând, o convenție internațională este obligatorie pentru Uniune atunci când aceasta își asumă competențelor exercitate anterior de statele membre în domeniul de aplicare al acestei convenții⁴². În al treilea rând, Uniunea este obligată să își exercite competențele cu respectarea dreptului internațional cutumiar⁴³. În consecință, convențiile internaționale care nu se încadrează în categoriile menționate mai sus nu constituie acte ale Uniunii și nici nu sunt obligatorii pentru aceasta. Întrucât nu este vorba despre dreptul Uniunii, Curtea nu are competența de a examina validitatea lor și nici de a le interpreta.

b) Cu privire la caracterul accesoriu al afirmațiilor referitoare la obligațiile care decurg din dreptul Uniunii

105. În susținerea primului motiv de necompetență, Republica Croația a afirmat că din Hotărârea Comisia/Belgia⁴⁴ rezultă că, în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la pretinsa încălcare a unor obligații care decurg din dreptul Uniunii „dacă aceste obligații sunt accesorii soluționării prealabile a unui alt diferend care nu intră în competența Curții”.

106. În această privință, suntem de părere că din această rezultă că, în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, implicarea unor instrumente de drept internațional, care nu constituie acte ale Uniunii, poate avea un efect negativ în ceea ce privește competența Curții de a examina acuzația de încălcare a dreptului Uniunii. Este vorba despre ipoteza imputării unei neîndepliniri a obligațiilor, care se referă în mod formal la dreptul Uniunii, dar care, în realitate, privește un instrument de drept internațional care nu intră în domeniul material al dreptului Uniunii și, prin urmare, nici în competența Curții. Astfel, în hotărârea menționată, Curtea a statuat că nu este competentă să se pronunțe cu privire la pretinsa încălcare a obligațiilor izvorâte din dreptul Uniunii care nu au decât un caracter accesoriu în raport cu cele izvorâte dintr-un instrument de drept internațional.

107. Mai precis, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, Comisia invoca încălcarea atât a Acordului de sediu din anul 1962, încheiat la 12 octombrie 1962, între Consiliul superior al școlilor europene și Guvernul Regatului Belgiei, cât și a articolului 10 CE [devenit articolul 4 alineatul (3) TUE]. Curtea a efectuat o analiză aprofundată a cererii de sesizare a instanței care să îi permită să

40 A se vedea în special Hotărârea din 27 februarie 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, punctul 47 și jurisprudența citată).

41 A se vedea în special Hotărârea din 27 februarie 2018, Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, punctele 45 și 46, precum și jurisprudența citată). Curtea este competentă să interpreteze dispozițiile unor astfel de acorduri [a se vedea recent Hotărârea din 11 iulie 2018, Bosphorus Queen Shipping (C-15/17, EU:C:2018:557, punctul 44)].

42 A se vedea în acest sens Hotărârea din 22 octombrie 2009, Bogiatzi (C-301/08, EU:C:2009:649, punctul 33), și Hotărârea din 21 decembrie 2011, Air Transport Association of America și alții (C-366/10, EU:C:2011:864, punctul 63).

43 În ceea ce privește dreptul internațional maritim cutumiar, a se vedea în special Hotărârea din 24 noiembrie 1992, Poulsen și Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453, punctele 9 și 10). În ceea ce privește principiul cutumiar al autodeterminării, a se vedea în special Hotărârea din 21 decembrie 2016, Consiliul/Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:973, punctul 88). În ceea ce privește principiul cutumiar al bunei-credințe, a se vedea în special Hotărârea din 11 iulie 2018, Bosphorus Queen Shipping (C-15/17, EU:C:2018:557, punctul 45).

44 Hotărârea din 30 septembrie 2010 (C-132/09, EU:C:2010:562).

aprecieze conținutul exact al obiecției invocate de Comisie împotriva Regatului Belgiei. Curtea a considerat că încălcarea dispoziției dreptului Uniunii nu ar fi fost decât o simplă consecință a nerespectării de către statul membru în cauză a obligațiilor sale care decurg din acest acord de sediu, ceea ce Curtea a tradus în mod formal prin termenul „accesoriu” aplicat afirmației privind încălcarea articolului 10 CE. Întrucât a considerat, la sfârșitul unei a doua analize, că acordul menționat nu făcea parte din dreptul Uniunii, ci se încadra numai în dreptul internațional, Curtea a constatat în mod logic necompetența sa de a statua cu privire la acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor introdusă de Comisie.

108. Apreciem că raționamentul dezvoltat în această hotărâre este important din punctul de vedere al prezentei cauze. În consecință, propunem să se examineze, în cadrul analizei motivelor specifice invocate de reclamantă în susținerea acțiunii (litera C de mai jos), criteriile dezvoltate în această hotărâre.

3. Domeniul de aplicare teritorial al dreptului Uniunii

109. Trebuie să se sublinieze că, potrivit dispozitivului cererii introductive, Curtea nu este sesizată în mod formal pentru a aprecia aplicabilitatea Acordului de arbitraj și nici validitatea deciziei de arbitraj în litigiu, ci este chemată să statueze cu privire la aspectul dacă dispozițiile dreptului Uniunii, cum sunt articolul 2 și articolul 4 alineatul (3) TUE, precum și cele referitoare la politica comună în domeniul pescuitului, la Codul Frontierelor Schengen și la amenajarea spațiului maritim au fost încălcate de Republica Croația și, prin urmare, se aplică în prezentul caz.

110. În această privință, Uniunea, spre deosebire de un stat, nu are la dispoziție o „competență teritorială” în conformitate cu dreptul internațional, și anume un titlu de suveranitate pe teritoriul său, și nici „teritoriul Uniunii” comparabil cu „teritoriul federal”⁴⁵. Astfel, „teritoriul Uniunii” corespunde spațiului geografic prevăzut la articolul 52 TUE și la articolul 355 TFUE, care definesc domeniul de aplicare teritorial al tratatelor⁴⁶. În special, articolul 52 TUE prevede, la primul paragraf, că tratatele se aplică statelor membre⁴⁷. Normele detaliate care reglementează domeniul de aplicare teritorial al tratatelor sunt prevăzute la articolul 355 TFUE. Articolul 52 TUE și articolul 355 TFUE nu sunt relevante numai în ceea ce privește determinarea frontierei externe a Uniunii, ci și pentru stabilirea competențelor respective ale statelor membre în executarea dreptului Uniunii. În acest sens, în Hotărârea Aktiebolaget NN⁴⁸, Curtea a statuat, în ceea ce privește articolul 299 CE, devenit articolul 355 TFUE, că, „[î]n condițiile în care în tratat nu există o definiție mai precisă a teritoriului care ține de suveranitatea fiecărui stat membru, revine fiecăruia dintre statele membre sarcina să determine extinderea și limitele acestui teritoriu, în conformitate cu normele de drept internațional public”⁴⁹.

111. Astfel, domeniul de aplicare teritorial al dreptului Uniunii nu provine dintr-o determinare *a priori* de către Uniune, ci corespunde mai curând unei date obiective care i se impune acestuia. Rezultă că, în cadrul unei acțiuni intentate în temeiul articolului 259 TFUE precum cea în discuție, în care se reproșează unui stat membru că împiedică punerea în aplicare a dreptului Uniunii pe teritoriul unui alt stat membru, delimitarea teritoriului care intră în jurisdicția unui stat membru nu intră în domeniul de competență al Uniunii, care trebuie, în această privință, să se raporteze la dreptul internațional public și la instrumentele sale conforme care definesc limitele acestui teritoriu.

45 A se vedea Ziller, J., „Champ d’application de l’Union – Application territoriale”, JurisClasseur Europe Traité, fascicula 470, 2013, punctul 4.

46 Hotărârea din 4 mai 2017, El Dakkak și Intercontinental (C-17/16, EU:C:2017:341, punctul 22).

47 Hotărârea din 15 decembrie 2015, Parlamentul și Comisia/Consiliul (C-132/14-C-136/14, EU:C:2015:813, punctul 64).

48 Hotărârea din 29 martie 2007 (C-111/05, EU:C:2007:195).

49 Hotărârea din 29 martie 2007, Aktiebolaget NN (C-111/05, EU:C:2007:195, punctul 54); sublinierea noastră.

4. Concluzie intermediară

112. Ținând seama de considerațiile care precedă, suntem de părere că competența Curții în cadrul acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor depinde de domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. Acest drept implică, pe de o parte, două serii de norme internaționale cu caracter convențional, și anume convențiile internaționale pe care Uniunea le-a încheiat în temeiul dispozițiilor tratatelor și cele pentru care Uniunea își asumă competențele exercitate anterior de statele membre în domeniul de aplicare al convențiilor în cauză, precum și, pe de altă parte, normele cutumiare de drept internațional care sunt obligatorii pentru Uniune atunci când își exercită competențele. În cadrul acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor⁵⁰, Curtea, în schimb, nu este competentă să soluționeze diferendele dintre statele membre referitoare la validitatea, interpretarea și aplicarea convențiilor internaționale care nu fac parte din dreptul Uniunii. Din acest motiv, Curtea și-a declinat competența în ipoteza în care, în mod formal cererea introductivă se referea la dreptul Uniunii, deși pretinsa neîndeplinire a obligațiilor privea, în realitate, un instrument de drept internațional care nu intră în domeniul material al dreptului Uniunii și, prin urmare, nici în competența Curții, conferind astfel un caracter accesoriu motivelor întemeiate pe dreptul Uniunii. Domeniul de aplicare teritorial al tratatelor este definit la articolul 52 TUE și la articolul 355 TFUE și corespunde unei date obiective determinate de statele membre și care se impune Uniunii. Astfel, în condițiile în care în tratate nu există o definiție mai precisă a teritoriului care ține de suveranitatea fiecărui stat membru, revine fiecăruia dintre acestea să determine extinderea și limitele acestui teritoriu, în conformitate cu normele de drept internațional public. Din moment ce, în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, Curtea nu este competentă decât să statueze cu privire la comportamentul unui stat membru cu încălcarea dreptului Uniunii, ea nu are competența de a examina diferendele interstatale privind litigii teritoriale.

C. Cu privire la obiectul acțiunii

113. Pentru a determina, în lumina observațiilor care precedă, dacă Curtea este competentă să soluționeze cererea Republicii Slovenia prin care se solicită constatarea pretensei neîndepliniri de către Republica Croația a obligațiilor prevăzute de dispozițiile dreptului Uniunii, Curtea nu se poate limita la o examinare formală a redactării motivelor care figurează în dispozitivul cererii introductive, ci ar trebui să efectueze o analiză aprofundată a motivelor invocate de Republica Slovenia⁵¹.

1. Analiza motivelor specifice ale Republicii Slovenia

114. Cele șase motive invocate de Republica Slovenia se clasifică după cum urmează: primele două sunt întemeiate pe încălcări ale dispozițiilor dreptului primar [articolul 2 TUE și articolul 4 alineatul (3) TUE], iar celelalte patru pe încălcări ale dispozițiilor dreptului derivat, și anume obligațiile întemeiate pe politica comună în domeniul pescuitului prevăzută de Regulamentul nr. 1380/2013 (al treilea motiv), pe sistemul de control prevăzut de Regulamentul nr. 1224/2009 și de Regulamentul de punere în aplicare nr. 404/2011, care țin de politica comună în domeniul pescuitului (al patrulea motiv), pe Codul Frontierelor Schengen (al cincilea motiv) și, în sfârșit, pe regimul amenajării spațiului maritim prevăzut de Directiva 2014/89 (al șaselea motiv).

115. Aceste motive pot fi regrupate în două categorii, și anume motivele întemeiate pe încălcarea dreptului primar și cele întemeiate pe încălcarea dreptului derivat. Examinând argumentele prezentate în susținerea acestor motive, rezultă că structura lor variază în funcție de categoria căreia îi aparțin.

⁵⁰ Nu este exclus ca Curtea să fie competentă pentru acest tip de diferende în cadrul unei acțiuni în temeiul articolului 273 TFUE, potrivit căruia Curtea poate „să se pronunțe asupra oricărui diferend dintre statele membre în legătură cu obiectul tratatelor, în cazul în care este sesizată cu privire la acest diferend în temeiul unui compromis”.

⁵¹ A se vedea punctul 107 din prezentele concluzii, în ceea ce privește în special raționamentul dezvoltat în Hotărârea din 30 septembrie 2010, Comisia/Belgia (C-132/09, EU:C:2010:562).

116. În această privință, motivele întemeiate pe încălcarea dreptului primar urmăresc să determine constatarea că neaplicarea Acordului de arbitraj și neexecutarea deciziei de arbitraj în litigiu de către Republica Croația constituie o încălcare a valorii statului de drept consacrate la articolul 2 TUE și a principiului cooperării loiale prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE.

117. Mai precis, în ceea ce privește primul motiv, întemeiat pe pretinsa nerespectare a valorii statului de drept consacrate la articolul 2 TUE, Republica Slovenia apreciază că, prin faptul că a încălcat unilateral angajamentul, asumat în cadrul procesului de aderare la Uniune, de a respecta decizia de arbitraj viitoare, frontiera stabilită în decizia de arbitraj în litigiu, precum și celelalte obligații care decurg din această decizie, Republica Croația refuză să respecte valoarea statului de drept consacrată în această dispoziție și încalcă, în acest sens, principiile cooperării loiale și *res iudicata*. În ceea ce privește al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului cooperării loiale consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE, în temeiul căruia Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate, trebuie să se constate că Republica Slovenia reproșează Republicii Croația două tipuri de neîndepliniri ale obligațiilor, și anume nerealizarea obiectivelor Uniunii⁵² și obstrucționarea punerii în aplicare a dreptului Uniunii pe teritoriul sloven.

118. Considerăm că din argumentația sa referitoare la cele două motive rezultă că Republica Slovenia încearcă să dovedească faptul că neaplicarea Acordului de arbitraj și neexecutarea deciziei de arbitraj în litigiu de către Republica Croația constituie o încălcare a dreptului Uniunii și în special a articolului 2 TUE și a principiilor cooperării loiale și *res iudicata*.

119. În schimb, motivele întemeiate pe încălcarea dispozițiilor dreptului derivat se întemeiază pe premisa că frontiera dintre Republica Croația și Republica Slovenia este determinată prin decizia de arbitraj în litigiu, astfel încât refuzul de a o executa constituie o încălcare a acestor dispoziții de către acest prim stat.

120. Ținând seama de diferența structurală dintre motivele întemeiate pe dreptul primar și cele întemeiate pe dreptul derivat, acestea trebuie examinate în două etape.

2. Cu privire la motivele întemeiate pe încălcarea dreptului primar

121. Având în vedere concluzia intermediară la care am ajuns (punctul 112 din prezentele concluzii), trebuie să se ridice problema relației dintre, pe de o parte, Acordul de arbitraj și decizia de arbitraj în litigiu pronunțată în temeiul acestuia din urmă și, pe de altă parte, dreptul Uniunii.

a) Cu privire la relația Acordului de arbitraj și a deciziei de arbitraj în litigiu cu dreptul Uniunii

122. Trebuie să se sublinieze că Acordul de arbitraj și, prin extensie, decizia de arbitraj în litigiu pronunțată în temeiul acestui acord nu se încadrează în niciuna dintre ipotezele în care Uniunea este obligată să respecte dreptul internațional, astfel cum au fost descrise la punctele 103 și 104 din prezentele concluzii.

123. În ceea ce privește prima situație avută în vedere la punctul 104 din prezentele concluzii, și anume aceea în care Uniunea este obligată să respecte acordurile internaționale pe care le-a încheiat în temeiul dispozițiilor tratatelor, este necesar să se constate că decizia de arbitraj în litigiu a fost pronunțată de un tribunal internațional constituit în temeiul unui acord de arbitraj bilateral. Este cert că Uniunea nu era parte nici la Acordul de arbitraj, nici la procedura de arbitraj care a condus la

⁵² Punctele 62-71 din cererea introductivă.

adoptarea deciziei menționate. Uniunea a oferit părților bunele sale oficii⁵³ și nu a semnat convenția menționată decât în calitate de „martor”. Potrivit articolului 4 literele (a) și (b) din Acordul de arbitraj, tribunalul arbitral aplică normele și principiile de drept internațional, precum și echitatea și principiul relațiilor de bună vecinătate. În conformitate cu articolul 8 din acest acord, negocierile de aderare nu trebuiau să afecteze activitatea tribunalului arbitral și trebuiau să se desfășoare potrivit termenilor articolului 9. Prin urmare, aplicarea dreptului Uniunii nu este prevăzută de acordul de care Uniunea a luat act prin documentul din 25 septembrie 2009⁵⁴. Rezultă astfel că decizia de arbitraj în litigiu este o decizie adoptată de un tribunal arbitral constituit în temeiul unei convenții arbitrale bilaterale și aplică în special dreptul internațional.

124. În ceea ce privește a doua ipoteză avută în vedere la punctul 104 din prezentele concluzii, și anume aceea în care Uniunea este obligată să respecte o convenție internațională atunci când își asumă competențele exercitate anterior de statele membre în domeniul de aplicare al acestei convenții, este evident că nu a avut loc niciun transfer de competențe din partea statelor membre în beneficiul Uniunii în domeniul reglementat de Acordul de arbitraj.

125. În ceea ce privește a treia situație menționată la punctul 104 din prezentele concluzii, care transpune necesitatea respectării normelor de drept internațional cutumiar, aceasta nu apare decât atunci când Uniunea își exercită competențele, ceea ce nu este cazul în speță, din moment ce Acordul de arbitraj și decizia de arbitraj în litigiu sunt instrumente internaționale aflate în afara sferei de competențe a Uniunii.

126. Cu privire la chestiunea dacă Acordul de arbitraj sau decizia de arbitraj în litigiu pot fi încorporate în dreptul Uniunii prin intermediul Actului de aderare a Republicii Croația, din dosarul prezentat Curții reiese că una dintre condițiile *politice* la aderarea la Uniune a Republicii Croația era soluționarea diferendului său frontalier cu Republica Slovenia⁵⁵. Este cert că, la momentul semnării tratatului de aderare, Acordul de arbitraj era încheiat, dar procedura de arbitraj nu începuse încă⁵⁶. Cu toate acestea, niciun element din dosar nu permite să se considere că această condiție politică s-a concretizat în dispoziții specifice ale Actului de aderare sau ale Tratatului de aderare. Astfel, suntem de părere că referirea la decizia de arbitraj viitoare care figurează în anexa III la Actul de aderare, care este, de altfel, singura referire la diferendul privind frontiera care separă Republica Croația și Republica Slovenia din actul menționat, trebuie analizată precum constatarea potrivit căreia reglementarea în materie de politică comună în domeniul pescuitului trebuia modificată pentru a defini apele de coastă ale celor două state în cauză, în vederea aplicării regimului specific pe baza relațiilor de vecinătate. Ținând seama de textul acestei referiri⁵⁷, aceasta din urmă nu poate fi analizată ca o obligație juridică care decurge din dreptul Uniunii și care impune Republicii Croația să soluționeze diferendul său cu Republica Slovenia în legătură cu frontiera lor comună în conformitate cu termenii deciziei de arbitraj viitoare⁵⁸.

53 A se vedea anexa A.3 la cererea introductivă, precum și, în general, Geddes, A., Taylor, A., „Those Who Knock on Europe’s Door Must Repent? Bilateral Border Disputes and EU Enlargement”, *Political Studies*, vol. 64, nr. 4, p. 930-947. În ceea ce privește definiția expresiei „bune oficii”, este vorba despre „acțiunea unui terț, cel mai adesea un stat sau o organizație internațională, care intervine într-un diferend între două sau mai multe părți, dintre care cel puțin una este un stat, pentru a propune părților care au acceptat intermedierea sa mijloace de soluționare în vederea soluționării pașnice a diferendului lor” (definiție disponibilă la <http://www.operationspaix.net/15-lexique-bons-offices.html>).

54 A se vedea în această privință anexa A.3 la cererea introductivă, care conține un schimb de scrisori între reprezentanții guvernelor croat și suedez adus la cunoștință în cadrul Conferinței privind aderarea Republicii Croația la Uniunea Europeană.

55 A se vedea în această privință anexa A.3 la cererea introductivă, care conține un schimb de scrisori între reprezentanții guvernelor croat și suedez din 25 septembrie 2009.

56 A se vedea punctele 27-29 din prezentele concluzii.

57 Reamintim că, astfel cum s-a arătat la punctul 15 din prezentele concluzii, anexa III prevede că „[r]egimul [...] se aplică de la punerea în aplicare deplină a deciziei de arbitraj rezultate în urma Acordului de arbitraj dintre Guvernul Republicii Slovenia și Guvernul Republicii Croația semnat la Stockholm, la 4 noiembrie 2009”.

58 Această interpretare este, pe de altă parte, confirmată de răspunsul Comisiei la întrebările adresate de Curte la 28 iunie 2019, răspuns în care afirmă că „textul notelor de subsol [privind punctele 8 și 10 din anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013], care reflectă conținutul Actului de aderare, prevede că regimul de acces la apele de coastă respective se aplică de la punerea în aplicare deplină a deciziei de arbitraj rezultate în urma Acordului de arbitraj”. Comisia adaugă că textul acestei dispoziții poate fi înțeles în sensul „că autorii dispoziției nu au avut intenția de a aplica regimul de acces cu efect imediat sau cu efect automat de la o anumită dată”.

127. Având în vedere ceea ce precedă, suntem de părere că Uniunea nu este obligată să respecte Acordul de arbitraj în sensul jurisprudenței citate la punctul 103 din prezentele concluzii și nici decizia de arbitraj în litigiu prevăzută de acordul menționat, întrucât aceste instrumente juridice nu aparțin domeniului de aplicare material al dreptului Uniunii.

128. Pentru a examina în special competența Curții de a se pronunța cu privire la cele două motive întemeiate pe dreptul primar și invocate de reclamantă, trebuie, pe de o parte, să se examineze primul motiv, întemeiat pe pretinsa nerespectare a valorii statului de drept consacrate la articolul 2 TUE litera (b), și, pe de altă parte, să se analizeze al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului cooperării loiale consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE litera (c).

b) Cu privire la primul motiv, întemeiat pe pretinsa nerespectare a valorii statului de drept consacrate la articolul 2 TUE

129. De la bun început, trebuie să se observe că Republica Slovenia invocă valoarea statului de drept, pe de o parte, cu titlu autonom și, pe de altă parte, în combinație cu principiile cooperării loiale și *res iudicata*. În ambele ipoteze, apreciem că considerațiile legate de caracterul accesoriu al afirmațiilor referitoare la preținse încălcări ale dreptului Uniunii și prezentate la punctele 105-107 din prezentele concluzii se aplică în cadrul aprecierii motivului în cauză.

130. Astfel, deși, în dispozitivul cererii introductive, sunt menționate în mod formal încălcări ale valorii statului de drept și ale principiilor cooperării loiale și *res iudicata*, afirmația în sine privește pretinsa încălcare, de către Republica Croația, a dreptului internațional care rezultă din neexecutarea deciziei de arbitraj în litigiu. Astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 127 din prezentele concluzii, Uniunea nu este obligată să respecte nici Acordul de arbitraj, nici decizia în litigiu prevăzută de acesta; problematica referitoare la neîndeplinirile obligațiilor prevăzute de dreptul Uniunii prezintă astfel un caracter accesoriu în raport cu cea a delimitării frontierelor terestră și maritimă ale celor două state membre în cauză.

131. În plus, astfel cum am arătat deja la punctul 126 din prezentele concluzii, suntem de părere că încercarea de a lega angajamentele asumate în timpul aderării Republicii Croația la Uniune de valorile și de principiile menționate nu este suficientă pentru a putea întemeia acțiunea pe acestea din urmă cu titlu autonom. În consecință, argumentația întemeiată pe neexecutarea angajamentelor asumate în timpul procesului de aderare trebuie de asemenea înlăturată, pentru motivul că aceste angajamente nu constituie obligații juridice care decurg din dreptul Uniunii și nu pot fi invocate în temeiul articolului 259 TFUE.

132. În orice caz și cu titlu suplimentar, în primul rând, ridicăm problema dacă, chiar presupunând că neîndeplinirile obligațiilor imputate intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, un motiv întemeiat pe valoarea statului de drept consacrată la articolul 2 TUE ar fi admisibil în cadrul acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor prevăzute la articolul 259 TFUE. În această privință, Curtea a recurs recent la această valoare în numeroase cauze⁵⁹. Observăm însă că această valoare nu a fost evocată, în jurisprudență, în mod autonom, ci întotdeauna împreună cu o normă care o

⁵⁹ A se vedea Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, punctul 32), în care Curtea a declarat că „[a]rticolul 19 TUE, care concretizează valoarea statului de drept afirmată la articolul 2 TUE, încredințează sarcina asigurării controlului jurisdicțional în ordinea juridică a Uniunii nu numai Curții, ci și instanțelor naționale”. Același pasaj a fost reiterat în Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctul 50 și jurisprudența citată), precum și în Hotărârea din 24 iunie 2019, Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme) (C-619/18, EU:C:2019:531, punctul 47).

„concretizează” sau care „constituie o manifestare specifică” a acesteia⁶⁰, și anume articolul 19 TUE. Astfel, legătura dintre valoarea statului de drept și competența Uniunii era stabilită ca urmare a faptului că, în ordinea juridică a Uniunii, controlul jurisdicțional este asigurat nu numai de Curte, ci și de instanțele naționale.

133. Desigur, în ceea ce privește executarea articolului 2 TUE, este recunoscut în mare măsură faptul că articolul 7 TUE și procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor sunt complementare⁶¹ și că o încălcare a articolului 2 TUE poate să fie avută în vedere, în principiu, în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor⁶². Totuși, nu este mai puțin adevărat că acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor constituie o cale jurisdicțională legată de materiile care intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii – situație care, astfel cum s-a arătat la punctele 130 și 131 din prezentele concluzii, nu se regăsește în prezenta cauză –, care necesită invocarea unor obligații juridice concrete⁶³. În aceste condiții, Curtea poate întotdeauna să recurgă la articolul 2 TUE în scopuri interpretative, pentru a determina dacă a existat o încălcare a dreptului Uniunii. Prin urmare, suntem de părere că, chiar presupunând că Curtea este competentă să examineze primul motiv, întemeiat pe statul de drept, în împrejurările cauzei, valoarea menționată nu poate fi invocată cu titlu autonom.

134. În al doilea rând, în măsura în care acest prim motiv vizează principiile bunei-credințe, care se traduc prin principiul cooperării loiale din dreptul Uniunii și prin principiul *res iudicata*, din moment ce nici Acordul de arbitraj, nici decizia de arbitraj nu constituie acte ale Uniunii sau obligații internaționale care trebuie respectate de Uniune⁶⁴, faptul de a invoca aceste principii în combinație cu valoarea statului de drept nu este suficient dacă nu este invocată o dispoziție specifică a dreptului Uniunii sau care să fie obligatorie pentru Uniune. Or, în cazul unui motiv întemeiat pe neexecutarea deciziei de arbitraj și a Acordului de arbitraj, instrumente bilaterale reglementate exclusiv de dreptul internațional, o astfel de legătură lipsește.

135. În consecință, suntem de părere că, în astfel de împrejurări, Curtea nu este competentă să soluționeze motivul întemeiat pe valoarea statului de drept, pentru motivul că acesta prezintă un caracter accesoriu în raport cu problematica încălcării obligațiilor de drept internațional.

60 Expresie utilizată de avocatul general Tanchev în Concluziile sale prezentate în cauza Comisia/Polonia (Independența instanțelor de drept comun) (C-192/18, EU:C:2019:529, punctul 71).

61 A se vedea în această privință Concluziile avocatului general Tanchev prezentate în cauza Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme) (C-619/18, EU:C:2019:325, punctele 50 și 51), precum și Hillion, C., „Overseeing the Rule of Law in the EU: Legal Mandate and Means”, în Closa și Kochenov, p. 66-74.

62 A se vedea în special Mader, O., „Enforcement of EU Values as a Political Endeavour: Constitutional Pluralism and Value Homogeneity in Times of Persistent Challenges to the Rule of Law”, în *Hague Journal on the Rule of Law*, vol. 11, nr. 1, aprilie 2019, punctul 3.4.2.

63 A se vedea în special Ruffert (Calliess/Ruffert, *EU/EAU Kommentar*, ediția a 4-a, 2011, articolul 7 TUE, punctul 29, p. 160 și 161), care subliniază că acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor a fost concepută pentru a urmări în justiție „încălcările concrete și individuale” ale normelor Uniunii, în timp ce mecanismul prevăzut la articolul 7 TUE privește atingerile aduse valorilor Uniunii care, ținând seama de „natura generală” a acestora, nu pot fi urmărite în justiție printr-o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor. Potrivit Heintschel von Heinegg (Vedder/Heintschel von Heinegg, *Europäisches Unionsrecht*, ediția a 2-a, 2018, articolul 7 TUE, punctul 29, p. 112 și 113), încălcările articolului 2 TUE nu pot fi invocate decât în cadrul mecanismului prevăzut la articolul 7 TUE, având în vedere că acestea se caracterizează printr-o „calitate specială”, susceptibilă să aducă atingere principiilor fundamentale ale Uniunii. El adaugă că numai statele membre reunite în cadrul Consiliului Uniunii Europene ar fi în măsură să pună capăt acestui tip de încălcări, servindu-se de influența lor politică. Potrivit acestui autor, Curtea, în schimb, nu poate face acest lucru în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, pentru motivul că îi este interzis să se pronunțe cu privire la chestiuni politice. În plus, Curtea nu ar dispune decât de mecanismul de sancționare prevăzut la articolul 260 TFUE, pe care acest autor îl consideră inadecvat pentru sancționarea unor astfel de încălcări. El deduce că acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor nu se aplică în cazul încălcării articolului 2 TUE.

64 A se vedea punctele 103 și 104 din prezentele concluzii.

c) Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului cooperării loiale consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE

136. În primul rând, Republica Slovenia arată în esență că, prin faptul că a refuzat să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul deciziei de arbitraj în litigiu, Republica Croația o împiedică să își exercite pe deplin suveranitatea asupra întregului său teritoriu. Un astfel de comportament ar pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii⁶⁵. În al doilea rând, Republica Slovenia reproșează Republicii Croația că o împiedică să își îndeplinească obligația de a pune în aplicare Directiva 2008/56, Directiva 92/43, Regulamentul nr. 1143/2014, precum și Directiva 2000/60.

137. Astfel cum am arătat deja la punctele 105-107 din prezentele concluzii, afirmațiile întemeiate pe acest principiu prezintă un caracter accesoriu în raport cu soluționarea diferendului internațional referitor la validitatea și la executarea deciziei de arbitraj în litigiu. În această privință, considerăm că este deosebit de revelator modul în care Republica Slovenia a formulat cel de al doilea motiv. Ea apreciază că Republica Croația, „[p]rin faptul că a refuzat unilateral să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul deciziei de arbitraj [în litigiu]”, a încălcat principiul cooperării loiale⁶⁶. Astfel, Republica Croația o împiedică să își exercite pe deplin suveranitatea asupra întregului său teritoriu terestru și maritim în conformitate cu tratatele și cu dispozițiile dreptului derivat⁶⁷.

138. În orice caz, trebuie să se respingă al doilea motiv, întemeiat pe principiul cooperării loiale consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE. Astfel, potrivit cercetărilor noastre, acest principiu a constituit un temei de obligații autonom în cauzele în care Uniunea era parte la un acord mixt⁶⁸ sau în ipoteza executării obligațiilor care decurg din Tratatul UE și FUE⁶⁹. Or, în speță, comportamentul imputat nu se încadrează în niciuna dintre aceste două ipoteze. Astfel, după cum rezultă din analiza de mai sus, suntem de părere că nici Acordul de arbitraj, nici decizia de arbitraj în litigiu nu constituie acte de drept al Uniunii și nici obligații internaționale care trebuie respectate de Uniune⁷⁰. Executarea lor nu constituie o obligație care decurge din Tratatul UE și FUE. În consecință, singura posibilitate de a invoca obiectivele Uniunii este aplicarea teoriei încadrării. Potrivit acestei teorii, exercitarea competenței rezervate statelor membre este încadrată în numele realizării obiectivelor Uniunii⁷¹. Cu toate acestea, spre deosebire de cauzele în care Curtea a aplicat încadrarea competențelor⁷², în speță, comportamentul imputat, și anume neexecutarea deciziei de arbitraj, nu prezintă nicio legătură cu dispozițiile Uniunii.

65 Republica Slovenia se referă la următoarele obiective: promovarea păcii și a consolidării acesteia, uniunea din ce în ce mai strânsă între națiuni și realizarea obiectivelor prevăzute în normele Uniunii referitoare la teritoriul statelor membre.

66 Pagina 3 din cererea introductivă, rezumatul celui de al doilea motiv.

67 *Ibidem*.

68 Aplicarea autonomă a articolului 4 alineatul (3) TUE era posibilă, în special pentru că aspectul în litigiu ținea de domeniul relațiilor externe ale Uniunii și pentru că Uniunea era parte la acord. Astfel, Curtea a decis că, în ceea ce privește un acord sau o convenție care intră, în parte, în competența Uniunii și, în parte, în competența statelor membre, trebuie să se asigure o strânsă cooperare între acestea din urmă și instituțiile Uniunii atât în procesul de negociere și de încheiere a angajamentelor asumate, cât și *cu ocazia executării acestora*. Curtea deduce că această obligație de cooperare decurge din cerința existenței unei unități de reprezentare internațională a Uniunii (Hotărârea din 20 aprilie 2010, Comisia/Suedia, C-246/07, EU:C:2010:203, punctul 73). A se vedea de asemenea Hotărârea din 30 mai 2006, Comisia/Irlanda (C-459/03, EU:C:2006:345).

69 Revine statelor membre, în special în temeiul principiului cooperării loiale prevăzut la articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE, obligația de a asigura aplicarea și respectarea dreptului Uniunii pe teritoriile lor și, în temeiul articolului 4 alineatul (3) al doilea paragraf TUE, statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 septembrie 2017, *The Trustees of the BT Pension Scheme*, C-628/15, EU:C:2017:687, punctul 47). Potrivit Curții, acest principiu nu autorizează un stat membru să eludeze obligațiile care îi sunt impuse de dreptul Uniunii (Hotărârea din 18 octombrie 2016, *Nikiforidis*, C-135/15, EU:C:2016:774, punctul 54).

70 A se vedea punctele 122-127 din prezentele concluzii.

71 În ceea ce privește încadrarea competențelor, a se vedea Azoulai, L., „The «Retained Powers» Formula in the Case Law of the European Court of Justice: EU Law As Total Law?”, *European Journal of Legal Studies* vol. 2, nr. 4, 2011, p. 192-219, și Lindeboom, J., „Why EU Law Claims Supremacy”, *Oxford Journal of Legal Studies*, vol. nr. 38, vara anului 2018, p. 328-356, <https://doi.org/10.1093/ojls/gqy008>, precum și Neframi, E., „Le principe de coopération loyale comme fondement identitaire de l'Union européenne”, în *Revue du Marché commun et de l'Union européenne*, nr. 556, 2012, p. 197-203.

72 A se vedea, cu titlu de exemplu, Hotărârea din 14 februarie 1995, *Schumacker* (C-279/93, EU:C:1995:31, punctul 21), Hotărârea din 11 august 1995, *Wielockx* (C-80/94, EU:C:1995:271, punctul 16), precum și Hotărârea din 16 iulie 1998, *ICI* (C-264/96, EU:C:1998:370, punctul 19), în materie de impunere directă.

139. Astfel, suntem de părere că, în asemenea împrejurări, Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la acest motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 4 alineatul (3) TUE.

140. Pe cale de consecință, apreciem că motivele întemeiate pe dreptul primar trebuie respinse, din moment ce Curtea nu este competentă să examineze un litigiu care prezintă un caracter în principal internațional, încălcarea dreptului Uniunii nefiind decât accesorie. Trebuie să se examineze motivele întemeiate pe încălcările dispozițiilor dreptului derivat.

3. Cu privire la motivele întemeiate pe dreptul derivat

141. Astfel cum rezultă din analiza generală a motivelor întemeiate pe pretense neîndepliniri ale obligațiilor prevăzute de dreptul derivat care au fost invocate de Republica Slovenia, aceasta din urmă se întemeiază, în susținerea acestor motive, pe o premisă potrivit căreia frontiera dintre Republica Croația și Republica Slovenia ar fi determinată prin decizia de arbitraj în litigiu pronunțată în temeiul Acordului de arbitraj. Or, astfel cum am subliniat în mai multe rânduri în prezentele concluzii, acordul menționat și decizia de arbitraj în litigiu nu fac parte din dreptul Uniunii. De asemenea, astfel cum s-a arătat în partea referitoare la observațiile introductive, în special în cuprinsul punctelor 109-112 din prezentele concluzii, din articolul 52 TUE și din articolul 355 TFUE rezultă că domeniul de aplicare teritorial al tratatelor corespunde unei date obiective predeterminate de statele membre și care se impune Uniunii. În acest context, trebuie să se analizeze dacă decizia de arbitraj în litigiu poate fi direct aplicabilă în cadrul unei acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

a) Lipsa caracterului autoexecutoriu și neexecutarea deciziei de arbitraj în litigiu

142. Pe de o parte, suntem de părere că, în principiu, ar fi posibil să se admită teza Republicii Slovenia potrivit căreia o decizie care emană de la instanțele internaționale recunoscute precum Curtea Internațională de Justiție (denumită în continuare „CIJ”) sau CPA ar constitui un fapt juridic pentru Curtea noastră (*res iudicata*)⁷³. În speță, în temeiul Acordului de arbitraj⁷⁴, procedura în fața tribunalului arbitral în cauză s-a desfășurat sub egida unei instituții arbitrale permanente, CPA⁷⁵, care a fost desemnată ca instituție care îndeplinește funcția de grefă⁷⁶ de ambele state în cauză⁷⁷.

143. Pe de altă parte, considerăm că, din punctul de vedere al dreptului Uniunii (articolul 52 TUE și articolul 355 TFUE) și în special în ceea ce privește competența de executare a acestui drept care revine statelor membre, este indispensabil ca frontiera dintre acestea să nu fie doar delimitată în sens juridic și politic, ci ca o astfel de delimitare să fie de asemenea pusă în aplicare și operațională. Tratatelor nu prevăd nicio competență a Uniunii de a determina unde încep și unde se termină teritoriile care aparțin fiecăruia dintre două state vecine. Determinarea extinderii și a limitelor teritoriului ține de suveranitatea fiecărui stat membru, în conformitate cu normele de drept internațional public, astfel cum rezultă, *mutatis mutandis*, din Hotărârea Aktiebolaget NN⁷⁸.

⁷³ În Hotărârea din 21 decembrie 2016, Consiliul/Front Polisario (C-104/16 P, EU:C:2016:973, punctele 88-91), Curtea s-a referit recent la avizele consultative ale CIJ, ca „surse de drept”, care trebuie, în opinia noastră, să se distingă totuși de un „fapt juridic”.

⁷⁴ Potrivit articolului 6 al doilea paragraf din Acordul de arbitraj, tribunalul arbitral trebuia să desfășoare procedura în conformitate cu Regulamentul facultativ al CPA pentru arbitrajul diferendelor dintre două state. Acest regulament este disponibil la <https://pca-cpa.org/fr/documents/pca-conventions-and-rules/>

⁷⁵ CPA are sediul în Haga și a fost creată prin convențiile internaționale pentru rezolvarea pașnică a conflictelor internaționale încheiate la Haga în anul 1899 și în anul 1907.

⁷⁶ A se vedea punctul 148 din decizia de arbitraj în litigiu.

⁷⁷ A se vedea nota de subsol 17 din prezentele concluzii.

⁷⁸ Hotărârea din 29 martie 2007 (C-111/05, EU:C:2007:195, punctul 54).

144. Trebuie, în acest scop, să se arate că, pe de o parte, în conformitate cu principiul atribuirii de competențe consacrat la articolul 5 alineatul (2) TUE, Uniunea acționează numai în limitele competențelor care i-au fost atribuite de statele membre prin tratate pentru realizarea obiectivelor stabilite prin aceste tratate⁷⁹ și că, pe de altă parte, potrivit articolului 4 alineatul (1) TUE, orice competență care nu este atribuită Uniunii aparține statelor membre. În speță, suntem de părere că este vorba despre o competență rezervată statelor membre. Astfel, pentru ca dreptul Uniunii să se poată aplica, frontierele statale nu trebuie să fie numai determinate din punctul de vedere al dreptului internațional public, ci și delimitate din punct de vedere factual.

145. Deși frontiera în litigiu dintre Republica Croația și Republica Slovenia este determinată prin decizia de arbitraj în litigiu, astfel cum rezultă din dosarul prezentat Curții, trebuie să se arate că, în prezenta cauză, aplicabilitatea și validitatea deciziei de arbitraj în litigiu sunt contestate vehement de Republica Croația. Astfel, este imposibil de ignorat că, prin nota verbală din 30 iulie 2015, Republica Croația a notificat Republicii Slovenia încetarea Acordului de arbitraj și aplicabilitatea eventuală a procedurii prevăzute la articolul 65 din Convenția de la Viena⁸⁰. Această notificare a fost de asemenea comunicată tribunalului arbitral la 31 iulie 2015. Astfel, de la această notificare, Republica Croația s-a retras din procedura de arbitraj și nu a mai luat parte la aceasta. În observațiile sale scrise și în ședință, ea a arătat că tribunalul arbitral, prin adoptarea hotărârii menționate, și-a depășit competențele⁸¹.

146. Într-un mod mai general, trebuie să se observe că, în istoria dreptului internațional, chiar și la ora actuală⁸², situația în care una dintre părțile la procedura arbitrală nu recunoaște validitatea unei hotărâri pronunțate de un tribunal arbitral sau refuză să o execute nu este necunoscută⁸³. Astfel, deși nu există un mecanism obligatoriu de control al hotărârilor arbitrale interstatale, un stat care contestă o astfel de decizie poate sesiza CIJ cu privire la diferendul referitor la validitatea hotărârii menționate⁸⁴.

147. În acest context, nu este deloc surprinzător că Republica Croația, pentru a explica motivele nerecunoașterii deciziei de arbitraj în litigiu, se întemeiază pe pretinsul exces de putere al tribunalului arbitral întemeiat pe însăși adoptarea deciziei menționate⁸⁵. În practică, atunci când un stat contestă o decizie de arbitraj interstatală, decizia menționată nu constituie, în realitate, decât o încercare de soluționare a litigiului în cauză, din moment ce, în dreptul internațional public, având în vedere ceea ce s-ar putea considera ca fiind esența sa imperfectă, nu există un mecanism de constrângere care să garanteze executarea deciziilor de arbitraj interstatale care să fie independent de voința suverană a statelor⁸⁶.

79 A se vedea în acest sens Avizul 2/94 (Aderarea Comunității la CEDO) din 28 martie 1996 (EU:C:1996:140, punctul 24), Hotărârea din 1 octombrie 2009, Comisia/Consiliul (C-370/07, EU:C:2009:590, punctul 46), precum și Hotărârea din 25 octombrie 2017, Comisia/Consiliul (CMR-15) (C-687/15, EU:C:2017:803, punctul 48).

80 Punctul 84 din decizia parțială.

81 Punctele 87-92 din excepția de inadmisibilitate.

82 Cu titlu de exemplu, Republica Populară Chineză nu recunoaște decizia de arbitraj pronunțată de CPA în cadrul arbitrajului referitor la Marea Chinei Meridionale (Republica Filipine/Republica Populară Chineză, nr. 2013-19, decizia din 12 iulie 2016).

83 A se vedea cu titlu de exemplu decizia din 15 iunie 1911, cauza Chamizal, *Répertoire de la jurisprudence arbitrale internationale*, nr. 1073, Frontiera dintre Canada și Statele Unite ale Americii, Statele Unite ale Americii/Regatul Unit, decizia din 10 ianuarie 1831 pronunțată de regele Guillaume I al Țărilor de Jos, *Répertoire de la jurisprudence arbitrale internationale*, nr. 1054 și 1080, și Tratatul Limitelor din anul 1858, Costa Rica/Nicaragua, decizia din 22 martie 1888 pronunțată de președintele american G. Cleveland, *Répertoire de la jurisprudence arbitrale internationale*, nr. 1003.

84 A se vedea Giraudeau, G., „Les différends territoriaux devant le juge international: entre droit et transaction”, p. 122-125. A se vedea în special cauzele privind decizia de arbitraj pronunțată de regele Spaniei la 23 decembrie 1906 (Honduras/Nicaragua, hotărârea din 18 noiembrie 1960, CIJ Recueil 1960, p. 214) și decizia de arbitraj din 31 iulie 1989 (Guineea-Bissau/Senegal, hotărârea din 12 noiembrie 1991, CIJ Recueil 1992, p. 76). În prima cauză, Nicaragua a refuzat să execute decizia de arbitraj pronunțată în anul 1906, astfel încât guvernul din Honduras a sesizat CIJ pentru ca această neexecutare să fie recunoscută. În hotărârea din 18 noiembrie 1960, CIJ a confirmat validitatea deciziei menționate. În a doua cauză, Guineea-Bissau a refuzat să aplice decizia de arbitraj din anul 1989 privind delimitarea maritimă care trebuia efectuată între Guineea-Bissau și Senegal. Prin urmare, pe baza declarațiilor făcute de cele două state, Guineea-Bissau a sesizat CIJ, în conformitate cu articolul 36 alineatul 2 din Statutul CIJ. În hotărârea din 12 noiembrie 1991, CIJ a validat decizia menționată.

85 Punctele 87-92 din excepția de inadmisibilitate.

86 Caldeira Brant, L. N., „L'autorité de la chose jugée en droit international public”, p. 209-211.

148. Chiar presupunând că, din punctul de vedere al dreptului internațional, decizia parțială conține o apreciere juridică referitoare la faptele menționate la punctul 145 din prezentele concluzii⁸⁷, totuși această hotărâre nu a fost, până în prezent, pusă în aplicare în relațiile dintre Republica Croația și Republica Slovenia. Observăm, în această privință, că articolul 7 alineatul (3) din Acordul de arbitraj prevede că „părțile vor lua toate măsurile necesare pentru a pune în aplicare decizia, inclusiv, dacă este cazul, modificarea legislației naționale în termen de șase luni de la adoptarea hotărârii”. În acest sens, suntem de acord cu argumentul Republicii Croația, prezentat în ședință, potrivit căruia decizia de arbitraj în litigiu nu are un caracter „autoexecutoriu”⁸⁸, ceea ce înseamnă, în opinia noastră, că nu este de aplicare directă⁸⁹.

149. Pe cale de consecință, suntem de părere că decizia de arbitraj în litigiu nu a fost pusă în aplicare în relațiile dintre Republica Croația și Republica Slovenia, astfel încât, din punctul de vedere al dreptului Uniunii, frontiera dintre aceste două state membre nu a fost stabilită nici în sensul articolului 52 TUE și al articolului 355 TFUE, nici în sensul jurisprudenței *Aktiebolaget NN*⁹⁰, în temeiul căreia revine fiecăruia dintre statele membre obligația să determine extinderea și limitele teritoriului său, în conformitate cu normele de drept internațional public. Din moment ce determinarea frontierelor dintre statele membre nu este o competență atribuită Uniunii, în sensul articolului 5 alineatul (2) TUE, și nu intră în domeniul de aplicare material al dreptului Uniunii, chestiunile în discuție nu pot constitui obiectul acțiunii în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 259 TFUE.

150. Ținând seama de considerațiile care precedă, trebuie să se examineze separat motivele specifice întemeiate pe dreptul derivat și invocate de reclamantă în susținerea acțiunii formulate. Trebuie să se analizeze competența Curții de a se pronunța cu privire la motivele invocate în susținerea acțiunii, întemeiate, pe de o parte (litera b), pe articolul 5 alineatul (2) și pe anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013 (al treilea motiv) și, pe de altă parte (litera c), pe sistemul de control, pe inspecție și pe punerea în aplicare a sistemului de control prevăzut de Regulamentul nr. 1224/2009 și de Regulamentul de punere în aplicare nr. 404/2011 (al patrulea motiv), pe articolele 4 și 17 coroborate cu articolul 13 din Codul Frontierelor Schengen (al cincilea motiv), precum și pe articolul 2 alineatul (4) și pe articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2014/89 (al șaselea motiv).

b) Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea Regulamentului nr. 1380/2013

151. Prin intermediul celui de al treilea motiv, Republica Slovenia arată că, prin nerespectarea teritoriului său, Republica Croația a încălcat dreptul Uniunii privind politica comună în domeniul pescuitului, mai precis articolul 5 alineatul (2) și anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013⁹¹.

⁸⁷ A se vedea punctele 148-225 din decizia parțială.

⁸⁸ Cu titlu subsidiar, în ceea ce privește caracterul „autoexecutoriu” al hotărârilor CIJ, a se vedea hotărârea Curții Supreme a Statelor Unite din 25 martie 2008, *Medellín/Texas* [552, US 491 (2008)]. Curtea Supremă a fost chemată să hotărască dacă hotărârea CIJ din 31 martie 2004, *Avena* și alți resortisanți mexicani (*Mexic/Statele Unite ale Americii*, CIJ Recueil 2004, p. 12-73), putea fi invocată de o persoană fizică în fața instanțelor americane. Curtea Supremă a amintit distincția jurisprudențială dintre obligațiile internaționale „autoexecutorii” („self-executing”), care sunt aplicabile imediat, la fel ca legile federale, și tratatele care necesită măsuri interne de punere în aplicare. În această cauză, Curtea Supremă a statuat că niciuna dintre dispozițiile tratatelor care stabilesc efectele hotărârilor CIJ în domeniul vizat, și anume, în primul rând, Protocolul opțional la Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice, referitor la soluționarea obligatorie a diferendelor, în al doilea rând, articolul 94 din Carta Națiunilor Unite și, în al treilea rând, Statutul CIJ, nu conferă acestor hotărâri caracter „autoexecutoriu” (US 507-512). Prin urmare, pentru a putea fi invocate în fața instanțelor din Statele Unite, hotărârile CIJ trebuie să fie puse în aplicare prin legislația federală care le face aplicabile (US 504), legiuitorul putând, în acest scop, să voteze legi care fac aceste hotărâri aplicabile în dreptul intern (US 527).

⁸⁹ A se vedea Verhoeven, J., „La notion d’«applicabilité directe» du droit international”, RBDI, 243, nr. 13-14, 1986. Potrivit unei definiții în sens larg, „este direct aplicabilă norma de drept internațional care, fără a necesita vreo măsură internă de executare, poate fi aplicată în statul în care această normă este în vigoare”.

⁹⁰ Hotărârea din 29 martie 2007 (C-111/05, EU:C:2007:195).

⁹¹ A se vedea în special rezumatul motivelor care figurează la pagina 3 din cererea introductivă și dispozitivul cererii introductive.

152. De la bun început, observăm că, spre deosebire de alte acte de drept derivat invocate de Republica Slovenia, Regulamentul nr. 1380/2013 conține o referire explicită la decizia de arbitraj viitoare. Astfel, potrivit notelor de subsol referitoare la punctele 8 și 10, intitulate „Apele de coastă ale Croației” (punctul 8) și „Apele de coastă ale Sloveniei” (punctul 10), din anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013, „[r]egimul sus-menționat se aplică de la punerea în aplicare deplină a deciziei de arbitraj”. În această privință, din moment ce Regulamentul nr. 1380/2013 este un act legislativ al Uniunii în sensul articolului 297 TFUE, este evident că Curtea este competentă să decidă dacă sunt îndeplinite condițiile de aplicare a acestui regulament, și anume dacă se aplică regimul specific pe baza relațiilor de vecinătate prevăzut la articolul 5 alineatul (2) din regulamentul menționat, ținând seama de precizările care figurează în anexa I.

153. Cu toate acestea, în măsura în care Republica Slovenia urmărește să se constate, prin intermediul acestui al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 5 alineatul (2) și a anexei I la Regulamentul nr. 1380/2013⁹², încălcarea de către Republica Croația a regimului prevăzut la acest articol, apreciem că Curtea nu este competentă să examineze acest motiv.

154. În această privință, trebuie să observăm că articolul 5 din Regulamentul nr. 1380/2013 prevede la alineatul (1) un acces în mod egal la ape și la resurse în toate apele Uniunii, în afară de cele prevăzute, printre altele, la alineatul (2) al acestui articol. Alineatul (2) menționat autorizează statele membre, în apele situate în zona de până la 12 mile marine de la liniile de bază aflate sub suveranitatea sau sub jurisdicția lor, până la 31 decembrie 2022, să restricționeze pescuitul la navele de pescuit care pescuiesc în mod tradițional în apele respective pornind din porturile de pe coasta adiacentă, fără a aduce atingere regimului aplicabil navelor de pescuit ale Uniunii care arborează pavilionul altor state membre pe baza relațiilor de vecinătate existente între statele membre și a regimului cuprins în anexa I, prin care sunt stabilite, pentru fiecare stat membru, zonele geografice din interiorul zonelor costiere ale altor state membre în care se desfășoară activități de pescuit, precum și speciile vizate. Anexa I la regulamentul menționat definește condițiile de acces la apele costiere în sensul articolului 5 alineatul (2) din același regulament. În conformitate cu notele de subsol referitoare la punctele 8 și 10 din anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013, intitulate „Apele de coastă ale Croației” (punctul 8) și „Apele de coastă ale Sloveniei” (punctul 10), se arată că „[r]egimul sus-menționat se aplică de la punerea în aplicare deplină a deciziei de arbitraj”. În lipsa altor precizări cu privire la acest text, trebuie să îl interpretăm pentru a înțelege conținutul acestei referiri la decizia de arbitraj viitoare.

155. În ceea ce privește expresia „regimul sus-menționat”, Curtea a precizat deja că acesta din urmă vizează anumite regimuri specifice care acordă navelor de pescuit ale Uniunii care arborează pavilionul altor state membre dreptul de a pescui în zonele de până la 12 mile pe baza relațiilor de vecinătate existente între statele membre⁹³. Prin urmare, expresia menționată trebuie înțeleasă ca vizând regimul specific de acces reciproc „aplicabil navelor de pescuit ale Uniunii care arborează pavilionul altor state membre pe baza relațiilor de vecinătate existente între statele membre” (denumit în continuare „regimul specific pe baza relațiilor de vecinătate”).

156. În ceea ce privește expresia „de la punerea în aplicare deplină a deciziei de arbitraj” care figurează la punctele 8 și 10 din anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013, care reflectă conținutul Actului de aderare⁹⁴, rezultă că decizia finală este un act care condiționează aplicarea temporală a regimului specific pe baza relațiilor de vecinătate, ale cărei modalități sunt prevăzute în anexa I la regulament.

⁹² Dorim să menționăm că, în dispozitivul cererii introductive, Republica Slovenia reproșează Republicii Croația o serie de comportamente (a se vedea pagina 41 din cererea introductivă), calificându-le *pe toate* încălcări ale articolului 5 alineatul (2) și ale anexei I la Regulamentul nr. 1380/2013.

⁹³ În Hotărârea din 19 martie 2005, Spania/Consiliul (C-91/03, EU:C:2005:174, punctul 44), Curtea a interpretat, printre altele, articolul 17 alineatul (2) și anexa I la Regulamentul nr. 2371/2002, care au devenit articolul 5 alineatul (2) și, respectiv, anexa I la Regulamentul nr. 1380/2013 și care erau redactate în termeni similari. Curtea a precizat că anexa I la regulamentul menționat, la care făcea trimitere acest articol 17 alineatul (2), stabilea, pentru fiecare dintre aceste state, zonele geografice din interiorul zonelor costiere ale altor state membre în care se desfășoară activități de pescuit, precum și speciile vizate.

⁹⁴ A se vedea punctul 15 din prezentele concluzii.

Astfel, acest regim nu va putea intra în vigoare înainte de „punerea în aplicare deplină” de către Republica Croația și Republica Slovenia a deciziei de arbitraj viitoare. Cu alte cuvinte, punctele 8 și 10 menționate au ca obiect suspendarea aplicabilității regimului menționat în timpul soluționării litigiului privind frontierele în litigiu dintre aceste două state. În speță, astfel cum a confirmat Republica Croația în ședință, decizia de arbitraj în litigiu nu a fost pusă în aplicare, pentru motivul că acest stat membru consideră că a denunțat în mod valabil Acordul de arbitraj⁹⁵ și refuză să recunoască decizia de arbitraj în litigiu pronunțată în temeiul acestui acord. În consecință, suntem de părere că respectivul regim specific pe baza relațiilor de vecinătate, în ceea ce privește apele de coastă croate și slovene, nu se aplică *ratione temporis*. Dat fiind că reclamanta reproșează Republicii Croația că a încălcat regimul specific pe baza relațiilor de vecinătate, prevăzut la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1380/2013, care nu se aplica nici pe durata pretinselor neîndepliniri ale obligațiilor imputate și nici în cursul prezentei proceduri, întrucât decizia de arbitraj în litigiu nu a fost pusă în aplicare, suntem de părere că Curtea nu este competentă să examineze al treilea motiv.

c) Al patrulea-al șaselea motiv invocate în susținerea acțiunii

157. În ceea ce privește al patrulea-al șaselea motiv invocate de Republica Slovenia, acest stat membru invocă dispozițiile referitoare la sistemul de control instituit prin Regulamentul nr. 1224/2009 și prin Regulamentul de punere în aplicare nr. 404/2011 (al patrulea motiv), articolele 4 și 17 coroborate cu articolul 13 din Codul Frontierelor Schengen (al cincilea motiv), precum și articolul 2 alineatul (4) și articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2014/89 (al șaselea motiv).

158. În această privință, în primul rând, în ceea ce privește al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea dispozițiilor care figurează în Regulamentul nr. 1224/2009 și în Regulamentul de punere în aplicare nr. 404/2011, pretinsul comportament s-ar caracteriza prin „vedete de patrulare ale poliției croate [care] însoțesc navele de pescuit croate care pescuiesc în ape slovene, împiedicându-i astfel pe inspectorii slovaci din domeniul pescuitului să efectueze controale”. Reclamanta adaugă că „autoritățile croate aplică navelor de pescuit slovene, atunci când pescuiesc în apele slovene pe care [Republica Croația] le revendică pentru sine, amenzi pentru trecerea ilegală a frontierei și pentru pescuit ilegal”, iar aceasta din urmă „nu transmite [Republicii Slovenia] date referitoare la activitatea ambarcațiunilor croate în apele slovene, așa cum prevăd cele două regulamente citate anterior”. Ea concluzionează că astfel Republica Croația „împiedică [Republica Slovenia] să desfășoare controale în ape care țin de suveranitatea și de jurisdicția sa și nu respectă competența exclusivă care îi revine Republicii Slovenia ca stat costier asupra mării sale teritoriale”⁹⁶.

159. În al doilea rând, în ceea ce privește al cincilea motiv, întemeiat pe dispozițiile Codului Frontierelor Schengen, observăm că Republica Slovenia apreciază că Republica Croația „nu recunoaște ca frontieră comună cu [Republica Slovenia] frontiera stabilită prin decizia de arbitraj, nu cooperează cu [acest stat] pentru a apăra această «frontieră externă» și nu este în măsură să asigure o protecție satisfăcătoare”, ceea ce ar fi contrar articolelor 4, 13 și 17 din codul menționat.

160. În al treilea rând, cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe o pretinsă încălcare a dispozițiilor Directivei 2014/89, este necesar să se observe că Republica Slovenia se întemeiază în mod direct pe neexecutarea deciziei de arbitraj în litigiu prin care s-au delimitat apele teritoriale, în sensul articolului 2 alineatul (4) din această directivă. Potrivit reclamantei, Republica Croația include apele teritoriale slovene în propria amenajare a spațiului maritim și, în consecință, nu permite o armonizare cu harta geografică a Republicii Slovenia.

⁹⁵ Dorim să menționăm că articolul 7 alineatul (3) din Acordul de arbitraj prevede o obligație de a lua „toate măsurile necesare” pentru punerea în aplicare a deciziei de arbitraj în termen de șase luni de la pronunțarea acesteia.

⁹⁶ Rezumatul motivelor care figurează la paginile 3 și 4 din cererea introductivă și punctele 100-109 din cererea introductivă.

161. În această privință, se impune constatarea că argumentația Republicii Slovenia referitoare la pretensele neîndepliniri ale obligațiilor prevăzute de dreptul derivat se întemeiază pe premisa potrivit căreia frontiera în litigiu este, în realitate, determinată. Această constatare este confirmată de faptele invocate în susținerea afirmațiilor Republicii Slovenia, din care reiese că aceste fapte nu ar fi avut loc dacă ar exista o frontieră operațională între Republica Croația și Republica Slovenia. Cu toate acestea, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 145-150 din prezentele concluzii, considerăm că nu aceasta este situația, din moment ce decizia de arbitraj în litigiu nu a fost niciodată executată. Rezultă că Republica Slovenia încearcă, în mod implicit, să determine executarea deciziei de arbitraj în litigiu. Or, o astfel de cerere de executare nu intră în domeniul competențelor Uniunii. În cazul în care Curtea s-ar pronunța cu privire la al patrulea-al șaselea motiv astfel formulate, acest lucru ar determina-o să se pronunțe ea însăși cu privire la problematica frontierei în litigiu, deși, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 143 și 144 din prezentele concluzii, o astfel de competență revine statelor membre (a se vedea punctul 110 din prezentele concluzii). Prin urmare, pretensele neîndepliniri ale obligațiilor prevăzute de dreptul derivat prezintă un caracter accesoriu, prin esența lor, în raport cu problematica referitoare la determinarea, în realitate, a frontierei dintre Republica Croația și Republica Slovenia. Astfel, propunem Curții să declare că nu este competentă să se pronunțe cu privire la al patrulea-al șaselea motiv invocate de Republica Slovenia în susținerea acțiunii formulate.

162. Având în vedere ceea ce precedă, propunem Curții să se declare incompetentă să se pronunțe cu privire la motivele întemeiate pe dreptul primar și pe dreptul derivat și, prin urmare, incompetentă să statueze cu privire la prezenta acțiune în întregime.

163. În consecință, nu este necesar să se analizeze și problema motivelor invocate de Republica Croația referitoare la inadmisibilitatea cererii introductive.

D. Sinteza analizei

164. Deși motivele întemeiate pe pretensele neîndepliniri ale obligațiilor invocate de Republica Slovenia pot părea, la prima vedere, motive referitoare la dreptul Uniunii în sensul articolului 259 TFUE, la capătul unei analize aprofundate, am ajuns la concluzia că orice eventuală constatare a neîndeplinirilor obligațiilor imputate Republicii Croația s-ar întemeia pe o premisă care constă în determinarea frontierei dintre Republica Croația și Republica Slovenia. Or, o astfel de determinare constituie, prin însăși esența sa, o chestiune care ține de dreptul internațional public, ceea ce este confirmat de analiza Acordului de arbitraj și a deciziei de arbitraj în litigiu, acestea din urmă neputând fi considerate acte care fac parte din dreptul Uniunii. Problemele referitoare la validitatea, la interpretarea și la executarea acestor două instrumente juridice internaționale nu pot face obiectul unei constatări a neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 259 TFUE. În plus, constatăm că decizia de arbitraj în litigiu nu a fost executată în relațiile dintre aceste două state membre, aceasta fiind de altfel lipsită de caracter autoexecutoriu. Rezultă că, în raport cu dreptul Uniunii, frontiera în litigiu nu a fost stabilită între Republica Croația și Republica Slovenia în sensul articolului 52 TUE și al articolului 355 TFUE. Din moment ce afirmațiile privind neîndeplinirea obligațiilor prezentate de Republica Slovenia privesc frontiera în litigiu dintre aceste două state membre, este necesar să se considere că aceste afirmații prezintă doar un caracter accesoriu în raport cu soluționarea diferendului cu caracter internațional, care nu ține de dreptul Uniunii și pentru care Curtea nu are competență.

165. În definitiv, trebuie să menționăm că este regretabil că un diferend frontalier nu a putut ajunge la o soluție definitivă nici măcar după pronunțarea deciziei de arbitraj în litigiu. Cu toate acestea, suntem convinși că soluția acestui diferend se găsește la nivel politic.

VII. Cu privire la cheltuielile de judecată

166. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

167. Din motivele enunțate mai sus rezultă că Republica Slovenia este partea care cade în pretenții în prezenta cauză și trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Republica Croația.

VIII. Concluzie

168. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții:

- retragerea din dosar a avizului Serviciului Juridic al Comisiei Europene, care figurează în anexa C.2 la răspunsul Republicii Slovenia la excepția de inadmisibilitate;
- declararea necompetenței Curții de Justiție a Uniunii Europene de a soluționa prezenta acțiune;
- obligarea Republicii Slovenia să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Republica Croația.